

CYNLLUN DATBLYGU LLEOL NEWYDD SIR DDINBYCH

2018 – 2033

DEWISIADAU STRATEGOL

PAPURAU CEFNDIR:

ADRODDIAD OPSIYNAU LEFEL TWF

2019

Cynnwys

Penawdau	3
1. Cefndir	4
2. Edrych ar y dystiolaeth.....	7
Proffil demograffig ar gyfer Sir Ddinbych	7
Ymfudo.....	10
Y gofyn am anheddau a'r anheddau a gwblhawyd yn y gorffennol	13
Twf economaidd.....	15
Dyheadau'r Cyngor ar gyfer y CDLI newydd ar gyfer 2018-2033.....	18
3. Y opsiynau twf y rhoddwyd ystyriaeth iddynt	19
Amcanestyniadau a arweinir gan gyflogaeth	19
Amcanestyniadau a arweinir gan y boblogaeth	20
Amcanestyniadau a arweinir gan anheddau	21
4. Opsiwn twf a ddewiswyd	22
Cyfiawnhad dros gefnogi'r dewis twf hwn.....	22
Dadleuon yn erbyn gefnogi'r dewis twf hwn	23
5. Beth mae'r opsiwn twf a ffeirir yn ei ddangos	24
Newid yn y boblogaeth.....	24
Twf aelwydydd	26
Gofynion anheddau.....	27
Effaith ar ddarparu tai fforddiadwy.....	28
Cymysgedd tai	28
Effeithiau cyflogaeth.....	30
Atodiad 1: Goblygiadau ehangach twf aelwydydd a'r boblogaeth.....	32
Atodiad 2: Rhestr o'r opsiynau twf a ystyriwyd	34

Penawdau

Cynhyrchwyd y papur hwn i ddarparu gwybodaeth gefndir i gefnogi'r cam ymgynghoriad strategaeth a ffeirir o Gynllun Datblygu Lleol Newydd Sir Ddinbych 2018-2033 (CDLIN), y mae Cyngor Sir Ddinbych yn ei lunio.

Mae'r papur cefndir yn disgrifio'r opsiynau arfaethedig ar gyfer twf yn y Sir a sut y mae'n bosibl i'r rhain effeithio ar strwythurau a chyfansymiau'r boblogaeth, gofynion anheddau a'r cymysgedd tai, ac mae'n nodi goblygiadau posibl y twf rhagamcanol o ran tir cyflogaeth a swyddi.

Mae'r crynodeb o effeithiau cyflogaeth ac anheddau dros gyfnod y Cynllun i'w weld yn y tabl isod. Mae'r holl ddata yn dangos newid rhwng 2018 a 2033 ar gyfer yr opsiwn twf a ddewiswyd ar gyfer y strategaeth dwf a ffeirir (mae manylion llawn ar gael yn adran 5 o'r adroddiad hwn).

	Newid 2018-2033
Twf aelwydydd	3,100
Effeithiau anheddau - newid 2018-2033	
Aelwydydd i anheddau	3,250
Ynghyd â thai wrth gefn	525
Cyfanswm	3,775
Y gofyn blynyddol cyfartalog	220
Y gofyn blynyddol cyfartalog (yn cynnwys tai wrth cefn)	250
Effeithiau economaidd – newid 2018-2033	
Twf swyddi	1,500
Tir (ha)	10.5

Cyn profi'r senarios twf ar gyfer y Sir, mi edrychom ar rai o'r ffactorau sy'n dylanwadu ar newid, gan gynnwys proffil demograffig Sir Ddinbych, twf economaidd, cyfraddau cwblhau tai'r gorffennol, a dyheadau'r Cyngor o safbwynt y CDLI newydd. Defnyddiwyd y dystiolaeth i helpu i siapio'r ystod eang o'r gwahanol senarios twf yr edrychwyd arnynt cyn bodloni ar yr un a gyflwynir yn y papur hwn.

Mae'r papur hwn yn diweddarau'r gwaith a wnaed ar gyfer y cam cyfranogiad rhanddeiliaid allweddol cyn ei archwilio gan y cyhoedd broses Cynllun Datblygu Lleol Newydd.

1. Cefndir

- 1.1 Lluniwyd y papur hwn i ddarparu gwybodaeth ar yr opsiynau twf ar gyfer Cynllun Datblygu Lleol Newydd Sir Ddinbych ar gyfer 2018-2033 sy'n cael ei lunio gan Gyngor Sir Ddinbych. Mae'n ffurfio rhan o'r sylfaen dystiolaeth ar gyfer y cam ymgynghoriad strategaeth a ffefrir o'r broses. Mae'r papur cefndir yn datgan opsiynau arfaethedig ar gyfer twf yn yr ardal a sut y bydd y rhain yn effeithio ar strwythurau a chyfansymiau'r boblogaeth o bosibl, y gofynion am anheddau a'r cymysgedd tai. Mae hefyd yn nodi goblygiadau'r twf amcanestynedig o ran tir cyflogaeth a swyddi.
- 1.2 Mae'r papur hwn yn diweddarau'r gwaith a wnaed ar gyfer y cam cyfranogiad rhanddeiliaid allweddol cyn ei archwilio gan y cyhoedd y broses Cynllun Datblygu Lleol Newydd. Allan o'r ystod o amcanestyniadau a gynhyrchwyd bryd hynny, dewiswyd pump fel y rhai a oedd yn cynrychioli'r dystiolaeth orau, ac sydd hefyd yn cefnogi dyheadau'r Cynllun Datblygu Lleol. Roedd tri o'r opsiynau twf yn amcanestyniadau a arweinir gan y boblogaeth sy'n defnyddio methodoleg amcanestyniadau swyddogol Llywodraeth Cymru fel man cychwyn, ond sy'n defnyddio gwahanol dueddiadau a thybïaethau am dwf i'r dyfodol. Cafodd y ddau senario twf ychwanegol eu harwain gan gyflogaeth ac maent yn deillio o wybodaeth yn yr Adolygiad o Dir Cyflogaeth (ELR).
- 1.3 Tra bo rhai o'r opsiynau a gyflwynwyd ar y cam hwn yn rhoi opsiynau twf realistig a rhai y gellir eu darparu ar gyfer tai, roedd rhai yn darparu twf economaidd a oedd yn unol â chanlyniadau Adolygiad Tir Cyflogaeth, teimlwyd nad oedd yr un yn cydbwysu dyheadau'r Cyngor yn y ddau faes hyn. Felly roedd set newydd o amcanestyniad wedi'u comisiynu, a oedd yn defnyddio dull cyfunol. Roedd y rhain yn ragamcanion wedi'u harwain gan gyflogaeth, ar sail twf swyddi o +1,500 dros gyfnod y Cynllun. Maent yn caniatáu twf tai cynaliadwy, ond hefyd yn cynnig hyblygrwydd wrth edrych ar ofynion tir cyflogaeth. Mae Adran 4 yr adroddiad hwn yn edrych yn fanylach ar y rheswm y mae'r Cyngor wedi dewis y set hwn o amcanestyniad.
- 1.4 Mae'r papur yn edrych ar y dystiolaeth a archwiliwyd wrth ystyried yr opsiynau twf hyd yma. Rhoddir esboniad hefyd o'r methodolegau ystadegol a'r tybïaethau polisi a ddefnyddiwyd i wneud y dewis hwn. Rhoddir hefyd ychydig o fanylion am yr opsiynau twf eraill y rhoddwyd ystyriaeth iddynt a'r rhesymau pam y'u gwrthodwyd (gweler Atodiad 2).
- 1.5 Mae Polisi Cynllunio Cymru yn argymhell:

(b)ydd yr Amcanestyniadau Aelwydydd lefel awdurdod lleol diweddaraf i Gymru gan Lywodraeth Cymru, ochr yn ochr â'r Asesiad o'r Farchnad Dai Leol (AFDLI) diweddaraf, a'r cynllun Llesiant ar gyfer ardal y cynllun, yn rhan sylfaenol o'r sylfaen tystiolaeth ar gyfer y cynlluniau datblygu. Dylid ystyried y rhain ynghyd â thystiolaeth allweddol arall mewn perthynas â materion fel beth mae'r cynllun yn ceisio ei gyflawni, cysylltiadau rhwng tai a swyddi, yr angen am dai fforddiadwy, ystyriaethau'r Gymraeg, ac ymarferoldeb y cynllun er mwyn nodi strategaeth briodol ar gyfer darparu tai yn ardal y cynllun. Rhaid rhoi ystyriaeth briodol hefyd i'r ffactorau cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol ehangach mewn cynllun datblygu er mwyn sicrhau y caiff lleoedd cynaliadwy a chymunedau cydlynus eu creu.

a bydd

angen i awdurdodau cynllunio asesu a yw elfennau gwahanol yr amcanestyniadau yn briodol i'w hardal, ac os nad ydynt, dylent wneud gwaith modelu, ar sail tystiolaeth gadarn, i nodi dewisiadau amgen¹.

Mae'r canllawiau hefyd yn pwysleisio dyletswydd Awdurdodau Cynllunio i wneud nodyn o 'Gynlluniau Llesiant' y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus fel rhan allweddol o'r sylfaen dystiolaeth.

- 1.6 Mae cafeatau ychwanegol i'w hystyried wrth geisio symud y tu hwnt i'r amcanestyniadau a gynhyrchwyd yn swyddogol y rhagfynegydd allweddol twf i'r dyfodol, yn enwedig y rheini a gaiff eu cynhyrchu'n unol â methodoleg safonedig ar draws nifer o ardaloedd ac at ddibenion amrywiol, sy'n aml yn cystadlu â'i gilydd.
 - Nid yw unrhyw set o amcanestyniadau ond yn cyflwyno un dyfodol posibl.
 - Maent yn seiliedig ar dueddiadau'r gorffennol – yr oll a wna amcanestyniadau yw cymryd yr hyn a ddigwyddodd yn y gorffennol a gweld beth a fyddai'n digwydd pe byddai'r tueddiadau hynny'n parhau. Ac os yw'r cyfnod lle caiff y tuedd ei fesur yn eithriadol, mae'n bosibl na roddir y darlun cyflawn.
 - Ni chynhwysir dim elfennau polisi yn yr amcanestyniadau swyddogol, hyd yn oed os yw'r rhain eisoes yn hysbys².
- 1.7 Cyn profi'r gwahanol senarios twf ar gyfer Sir Ddinbych, fe wnaethom edrych ar rai o'r ffactorau sy'n dylanwadu ar newid ar y lefel leol gan gynnwys proffil demograffig yr ardal, twf economaidd; cyfraddau cwblhau tai yn y gorffennol a dyheadau'r Cyngor ar gyfer y CDLI newydd.
- 1.8 Rydym hefyd wedi edrych ar y materion a nodwyd yn yr asesiad o lesiant lleol a baratowyd yn 2017 ar gyfer Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Conwy a Sir Ddinbych a sut maent yn cyd-fynd â'r Cynllun Datblygu Lleol a'i ddyletswyddau dan y Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol. Rydym wedi canolbwyntio'n benodol ar ddyheadau llesiant ar gyfer poblogaeth fwy cytbwys sy'n cadw pobl iau yn yr ardal, sy'n cynnig cyfleoedd cyflogaeth i helpu i sicrhau hyn, ac sy'n darparu tai addas a fforddiadwy ar gyfer ein poblogaeth bresennol ac i'r dyfodol.
- 1.9 Mae'r holl ddata yn dangos newid rhwng 2018 a 2033 (cyfnod y Cynllun) oni nodir yn wahanol.
- 1.10 Gan mai ond rhagamcan o'r gofynion i'r dyfodol yw'r niferoedd, ac nid cyfrif union, caiff y canlyniadau eu talgrynnu i'r 50 neu 25 agosaf ar gyfer eu cyhoeddi, heblaw am yr amcanestyniad o'r gofyn blynyddol am anheddau ac ymfudo blynyddol, sy'n cael eu talgrynnu i'r 10 agosaf. Caiff y niferoedd eu hadio cyn eu talgrynnu, felly mae'n bosibl nad yw'r ffigurau unigol mewn tablau yn adio i gyfansymiau'r colofnau neu'r rhesi.

¹ Polisi Cynllunio Cymru Rhifyn 10, Rhagfyr 2014 – Pennod 4 Lleoedd Actif a Chymdeithasol

² Ymysg yr esiamplau o benderfyniadau polisi sy'n hysbys inni ac y byddant yn cael effaith ar lefelau twf ond nad ydynt yn rhan o fethodoleg amcanestyniadau Llywodraeth Cymru y mae Brexit a bid twf swyddi Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru. Er ein bod yn gwybod bod pethau'n debygol o newid oherwydd y penderfyniadau polisi hyn, nid oes gennym ffordd ddibynadwy o ddarogan *sut* y byddant yn newid nac yn union *beth* y byddant yn ei newid, ac felly ni allwn gynhyrchu amcangyfrif cadarn o dwf i'r dyfodol ar sail yr elfennau 'anhysbys' hyn a fyddai'n bodloni gofynion caeth dynodiad Ystadegau Gwladol.

- 1.11 Cynhyrchwyd rhagamcaniadau gan ddefnyddio meddalwedd POPGROUP, sef y feddalwedd y mae Llywodraeth Cymru'n ei defnyddio i gynhyrchu rhagamcaniadau is-genedlaethol. Ble bo hynny'n briodol, defnyddiodd y rhagamcaniadau a gynhyrchwyd yr un methodolegau a ffynonellau o ddata a'r rhai a ddefnyddir gan Lywodraeth Cymru, er bod rhagdybiaethau am lefelau twf a thueddiadau wedi eu hamrywio.
- 1.12 Mae Uned Ymchwil a Gwybodaeth Corfforaethol Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy wedi eu comisiynu i ddarparu cefnogaeth ddemograffig ar gyfer Cynllun Datblygu Lleol Sir Ddinbych. Cynhyrchwyd y papur hwn gan Uwch Ymchwilydd yr Uned Ymchwil a Gwybodaeth Corfforaethol, sydd â phrofiad o gynhyrchu papurau am opsiynau twf ar gyfer ei Hawdurdod Cynllunio ei hun ac ar gyfer Cyngor Bwrdeistref Wrecsam, yn ogystal â darparu rhagamcaniadau perthnasol i Gynllunio ar gyfer nifer o Awdurdodau Cynllunio eraill yng Nghymru. Mae hi'n aelod sefydlu o Weithgor Rhagamcaniadau Is-genedlaethol Llywodraeth Cymru (WASP). Roedd yn rhan o ddyfeisio'r fethodoleg rhagamcaniadau a ddefnyddiwyd gan Lywodraeth Cymru ac mae ganddi dros 25 mlynedd o brofiad o ymchwil demograffig yng Ngogledd Cymru. Mae hi hefyd yn aelod o grŵp ymgynghorol Partneriaeth Gwybodaeth Llywodraeth Leol ar boblogaeth, ac yn aelod hirsefydlog o bwyllgor llywio POPGROUP.

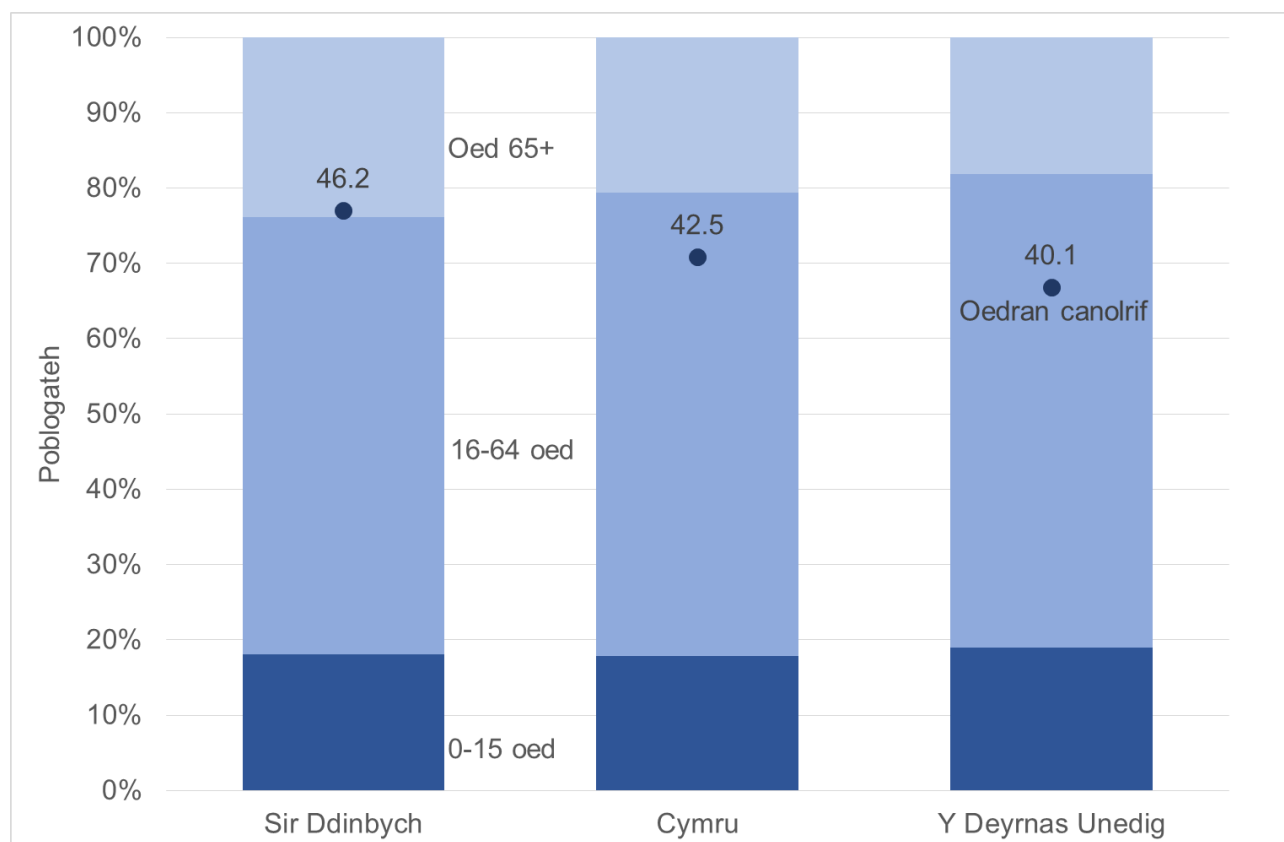
2. Edrych ar y dystiolaeth

Proffil demograffig ar gyfer Sir Ddinbych

- 2.1 Maint, siâp a nodweddion allweddol poblogaeth yr ardal yw'r man cychwyn ar gyfer gwneud dadansoddiad o dystiolaeth a allai siapiau twf i'r dyfodol dros gyfnod y Cynllun. Rydym wedi darparu trosolwg o'r boblogaeth, ac yna wedi edrych yn fwy manwl ar ymfudo, gan mai hwn yw ysgogydd mwyaf unrhyw newid yn y boblogaeth yn Sir Ddinbych.
- 2.2 Y prif ffynonellau data a ddefnyddiwyd i edrych ar broffil demograffig yr ardal yw amcangyfrifon poblogaeth y Swyddfa Ystadegau Gwladol a'r data ategol ar gydrannau newid yn y boblogaeth; ac amcanestyniadau poblogaeth is-genedlaethol sail-2014 Llywodraeth Cymru.
- 2.3 Amcangyfrifwyd mai maint y boblogaeth breswyl yn Sir Ddinbych ar 30 Mehefin 2017³ oedd 95,150 o bobl. Yn y 15 mlynedd er 2002 mae poblogaeth Sir Ddinbych wedi cynyddu 1,700, sy'n 1.8% - ffigur cyfartalog o oddeutu 0.1% y flwyddyn, er nad yw'r cyfraddau newid wedi'u taenu'n wastad ar draws y cyfnod. Yn ystod yr un cyfnod, cynyddodd poblogaeth Cymru 6.9% a thyfodd poblogaeth y DU 11.2%.

Siart 2.1: strwythurau poblogaeth cymharol ar gyfer Sir Ddinbych, Cymru a'r DU

Ffynhonnell: amcangyfrifon poblogaeth canol blwyddyn 2017, ONS

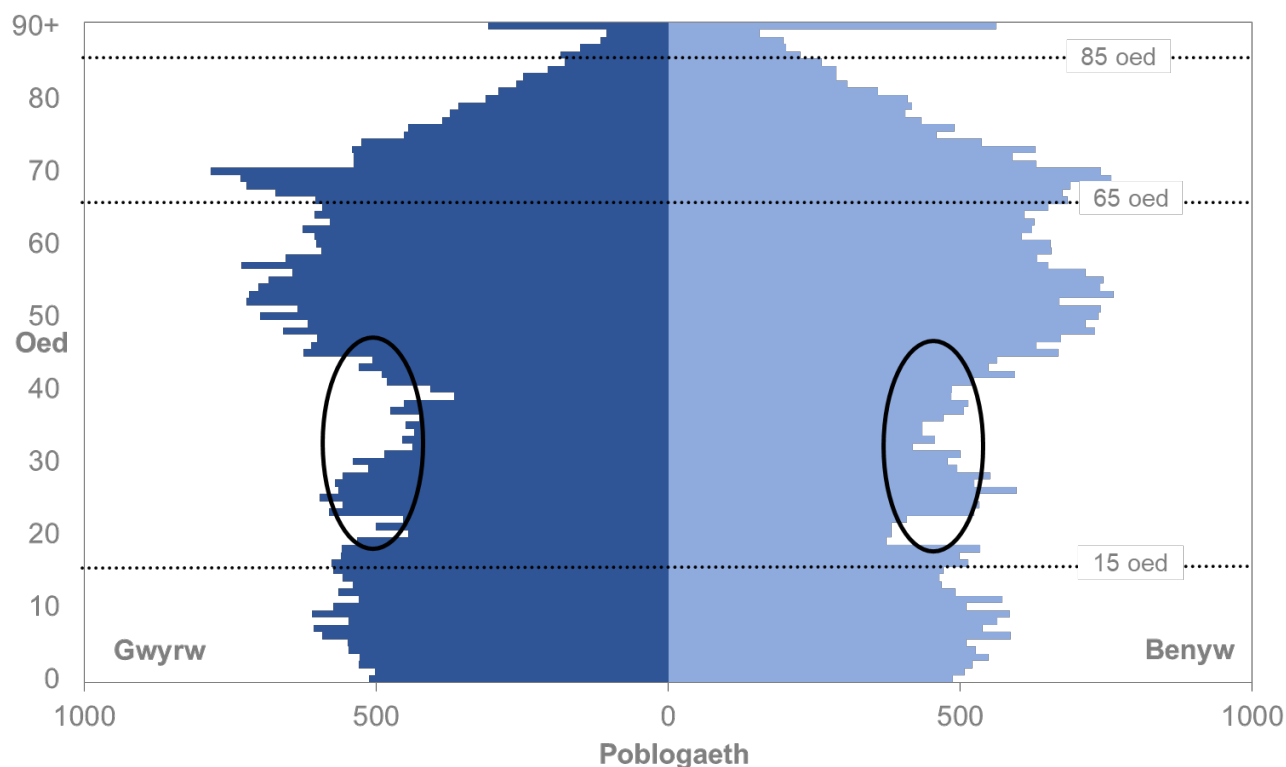

³ Amcangyfrifon poblogaeth canol blwyddyn a chydrannau newid y boblogaeth, y Swyddfa Ystadegau Gwladol

- 2.4 Nid yw poblogaeth Sir Ddinbych yn adnewyddu ei hun yn naturiol oherwydd y ceir mwy o farwolaethau na genedigaethau yn yr ardal bob blwyddyn. Gyda nifer y marwolaethau ar gyfartaledd yn 1,200 bob blwyddyn, a'r genedigaethau ond yn 1,050, byddai poblogaeth Sir Ddinbych 150 o bobl yn llai bob blwyddyn oni bai am fewnfudo net i'r ardal.
- 2.5 Mae strwythur oedran y Sir yn llawer hŷn nag ar gyfer Cymru neu'r DU gyfan. Mae ffigur 23.8% Sir Ddinbych o'r boblogaeth sy'n 65 oed a drosodd yn cymharu ag 20.6% yng Nghymru gyfan ac nid yw ond yn 18.2% ar draws y DU. Roedd oedran canolrifol y boblogaeth yn 2017 yn 46.2 oed (Cymru = 42.5; DU = 40.1). Mae'r oedran canolrifol wedi cynyddu o 43.5 i 46.2 oed dros y degawd diwethaf.
- 2.6 Mae dau ffactor yn gyfrifol yn bennaf am y cynnydd yn nifer y bobl 65 oed a drosodd; yn gyntaf, mae'r gwelliannau yn y cyfraddau marwolaethau yn golygu bob pobl yn byw'n hirach; ac yn ail, y ffaith bod carfan fawr y 'blynyddoedd brig babanod' a aned ar ôl yr Ail Ryfel Byd yn heneiddio.
- 2.7 Mae 58.1% Sir Ddinbych o'r boblogaeth sydd rhwng 16 a 64 oed yn cymharu â 61.5% yng Nghymru gyfan a 62.9% ar draws y DU. Mae'r ffigur hwn yn gymharol isel, ac mae'n arwain at gymhareb ddibyniaeth uchel - hynny yw, cymhareb y bobl oedran gweithio i'r rheini sydd mewn egwyddor yn 'ddibynol' ar y boblogaeth oedran gweithio hynny. Yn 2017 y gymhareb ddibyniaeth yn Sir Ddinbych oedd 722 o ddibynyddion am bob 1,000 o unigolion oedran gweithio. Yng Nghymru, roedd yn 625:1,000 (mae cymhareb y DU yn 590:1,000). Gall cymhareb ddibyniaeth uchel roi straen ar yr economi leol ac ar yr adnoddau sydd eu hangen i ddarparu gofal cymdeithasol.
- 2.8 Mae nifer y bobl yn y grŵp poblogaeth oedran gweithio yn benodol yn dioddef oherwydd allfudo ymysg oedolion ifanc yn y grŵp oedran 18-24 ac oherwydd i garfan fawr y 'blynyddoedd brig babanod' a aned ar ôl yr Ail Ryfel Byd symud allan o'r grŵp oedran gweithio wrth iddynt gyrraedd oedran ymddeol.
- 2.9 Mae cadw pobl ifanc yn yr ardal yn broblem fawr, gan fod yr amcangyfrifon poblogaeth ar gyfer Sir Ddinbych yn dangos bwlch mawr yn y strwythur oedran rhwng oddeutu 18 a 40 oed. Hwn yw'r grŵp oedran sydd fwyaf tebygol o fod yn economaidd neu'n gymdeithasol symudol, gan geisio gwaith, addysg a chyfleoedd cymdeithasol eraill y tu allan i'r ardal. Mae llawer o bobl ifanc yn gorfod gadael yr ardal i gael addysg uwch ac er nad yw hyn ynddo'i hun yn broblem, mae methu â'u denu yn ôl i'r ardal ar ôl graddio yn arwain at genedlaethau anghytwys.
- 2.10 Dengys y siart isod ei bod yn gwbl amlwg nad yw ein poblogaeth ar y ffurf pyramid traddodiadol, sy'n dangos llawer o blant a phobl ifanc yn y 'gwaelod' yn cefnogi 'brig' culach o bobl hŷn. Mae ein poblogaeth yn bendrwm iawn yn y grwpiau oedran hŷn. Er bod ysgogyddion demograffig eraill oll wedi cael effaith ar yr anghydwysedd hwn yn y boblogaeth (oes ddisgwyliedig hwy, ffrwythlondeb is ac effeithiau'r blynyddoedd brig babanod ar ôl y rhyfel), mae allfudo ymysg pobl ifanc yn un o'r dylanwadau allweddol, ac yn un sy'n cael effaith ar lesiant economaidd yr ardal yn ogystal ag ar ei chyfansoddiad cymdeithasol a diwylliannol.

Siart 2.2: pyramidiau poblogaeth yn dangos y bylchau yn strwythur oedran y boblogaeth rhwng 18 a 40 oed

Ffynhonnell: amcangyfrifon poblogaeth canol blwyddyn 2017, ONS

2.11 Mae'r isadran nesaf o'r adroddiad yn edrych yn fanylach ar y patrymau ymfudo yn Sir Ddinbych.

2.12 Mae amcanestyniadau poblogaeth is-genedlaethol sail-2014 Llywodraeth Cymru⁴ yn rhagamcanu, erbyn diwedd cyfnod y cynllun arfaethedig yn 2033:

- os yw'r tuedd 5 mlynedd o safbwynt ymfudo yn parhau, y bydd gan Sir Ddinbych boblogaeth o 97,400 - sy'n gynydd o 1,900 (2.0%) ar 2018, sef dechrau cyfnod y cynllun.
- os yw'r tuedd 10 mlynedd o safbwynt ymfudo yn parhau, y bydd gan Sir Ddinbych boblogaeth o 101,100 - sy'n gynydd o 4,900 (5.1%).
- y daw'r cynnydd net yn y boblogaeth o fewnfudo, oherwydd y byddai newid naturiol yn unig (genedigaethau a marwolaethau) yn arwain at gyfansymiau poblogaeth static⁵.
- mai yn y grŵp oedran 65+ y bydd y twf yn y boblogaeth. Y bydd nifer y bobl oedran gweithio yn gostwng.

⁴ <https://statswales.gov.wales/Catalogue/Population-and-Migration/Population/Projections/Local-Authority/2014-based>

⁵ Mae hyn yn seiliedig ar ganlyniadau amcanestyniadau poblogaeth sail-2014 Llywodraeth Cymru. Mae amcanestyniadau diweddaredig sail-2017 yn awgrymu y byddai'r cyfansymiau poblogaeth yn gostwng o dan senario o newid naturiol. Gweler paragraff 2.4 am ragor o wybodaeth.

- y rhagwelir y bydd y cymarebau dibyniaeth yn cynyddu wrth i garfan gyfan y blynyddoedd brig babanod symud i'r grŵp oedran ôl ymddeol.

Ymfudo

- 2.13 Ymfudo yw'r un gydran o newid poblogaeth sy'n cael yr effaith fwyaf yn y Sir. Heb gynnydd net mewn mewnfudwyr, ni fyddai'r boblogaeth yn adnewyddu ei hun yn naturiol a byddai nifer y bobl sy'n byw yn yr ardal yn gostwng bob blwyddyn, oherwydd y ceir oddeutu 150 yn fwy o farwolaethau na genedigaethau yn yr ardal bob blwyddyn. Er hynny, mae lefelau mewnfudo yn codi ac yn gostwng o un flwyddyn i'r llall, maent yn anodd eu mesur ac yn anodd eu rhagweld.
- 2.14 Dros y 10 mlynedd diwethaf, bu'r mewnfudo net blynyddol cyfartalog i Sir Ddinbych yn oddeutu 300 o unigolion bob blwyddyn. Mae ymfudo, fodd bynnag, yn gydran anwadal o'r newid yn y boblogaeth, ac mae wedi amrywio o +100 a +1,350 o unigolion dros yr 20 mlynedd diwethaf. Gall hon fod yn broblem benodol wrth ddefnyddio ymfudo i helpu i ragweld newid yn y boblogaeth i'r dyfodol. Gall y set o flynyddoedd a ddewisir i ddarparu tuedd yn y gorffennol esgor ar ganlyniadau gwahanol iawn, fel y gwelir yn y tabl isod.

Tabl 2.1: ymfudo net cyfartalog blynyddol ar gyfer Sir Ddinbych dros gyfnodau pum mlynedd penodol

Ffynhonnell: cydrannau newid yn y boblogaeth ONS ar gyfer amcangyfrifon poblogaeth canol blwyddyn

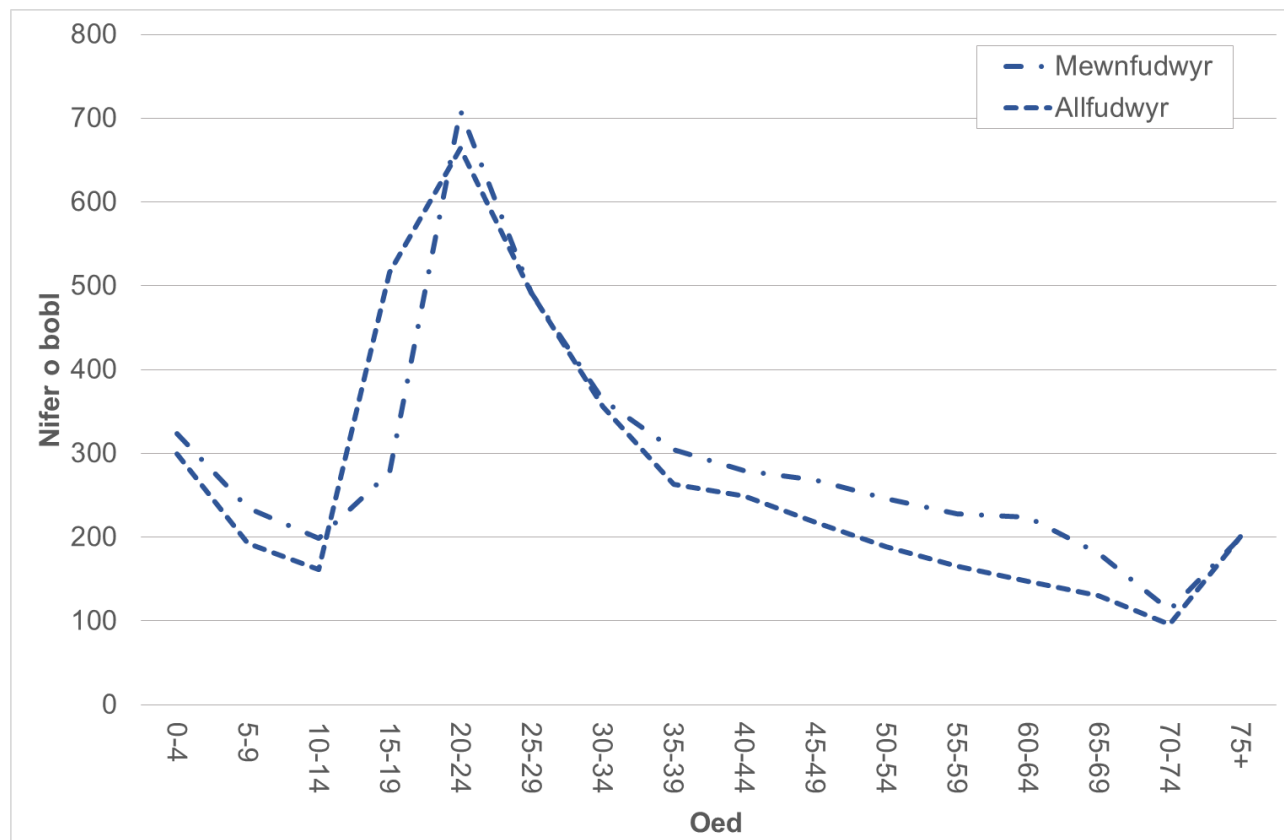
	Mudo net blynyddol ar gyfartaledd
Canol 2012-canol 2017 – cyfartaledd blynyddol (mwyaf diweddar)	350
Canol 2008-canol 2013 – cyfartaledd blynyddol (isaf)	250
Canol 1999-canol 2003 – cyfartaledd blynyddol (uchaf)	1,050

- 2.15 Er mwyn gwastatáu ychydig ar yr amrywiad hwn, wrth edrych ar strwythur oedran ymfudwyr i ddarparu tystiolaeth ar gyfer y papur cefndir hwn, rydym wedi defnyddio ffigur cyfartalog dros 10 mlynedd. Mae strwythur oedran cymharol ymfudwyr mewn gwirionedd yn llawer mwy sefydlog na chyfanswm cyfrifiadau'r mewnfudo neu'r allfudo, felly mae'r cyfartaledd deng mlynedd yn rhoi arwydd da o'r patrwm ymfudo.
- 2.16 Ceir cynnydd net ym mhoblogaeth y rhan fwyaf o'r grwpiau oedran oherwydd mwy o fewnfudo nag allfudo. Er hynny, gwelir cynnydd mawr mewn allfudo yn y grwpiau oedran 15-29. Nid oes sefydliad addysg uwch i'w gael yn Sir Ddinbych, felly mae'n rhaid i'r rhan fwyaf o bobl sydd eisiau mynd i brifysgol neu addysg uwch o fath arall yn 18 oed adael yr ardal. Hwn hefyd yw'r grŵp oedran sydd fwyaf tebygol o fod yn economaidd ac yn gymdeithasol symudol, gan geisio gwaith a chyfleoedd

cymdeithasol eraill y tu allan i'r ardal. Mae'r grŵp oedran hwn wedi dod yn gynyddol symudol yn y blynyddoedd diwethaf, felly mae maint ac effaith eu hallfudo wedi tyfu. Fel ffigur cyfartalog 10 mlynedd, mae'r grwpiau oedran hyn i gyfrif am 39% o'r allfudo.

Siart 2.3: proffil oedran cyfartalog ymfudwyr yn Sir Ddinbych, 2007/08 i 2016/17

Ffynhonnell: data llif ymfudo mewnol a rhyngwladol, ONS

- 2.17 Mae'r ymchwydd yn y proffil oedran ar gyfer mewnfudwyr yn y grŵp oedran 20-24 yn awgrymu bod rhai o'r bobl ifanc hyn yn dychwelyd i'r ardal ar ôl iddynt orffen addysg uwch. Er hynny, nid yw pawb sy'n gadael yn eu harddegau hwyr neu eu hugeiniau yn dod yn ôl i'r ardal, ac mae hyn yn dwysau proffil oedran hyn nag arferol ein strwythur poblogaeth. Mae oddeutu 1,650 o bobl yn y grŵp oedran 15-29 yn gadael Sir ddinbych bob blwyddyn, a dim ond oddeutu 1,450 sy'n symud i mewn - sy'n ffigur allfudo net o oddeutu 200 y flwyddyn.
- 2.18 Er y ceir mewnfudo net ymysg pobl yn eu 30au i'w 40au, nid yw'n cydbwysu'r golled net ymysg oedolion ifanc, ac mae'n arwain at anghydbwysedd yn ein strwythur poblogaeth.
- 2.19 Ceir ymchwydd mewn mewnfudo net yn y grwpiau oedran cyn ymddeol - pobl rhwng 50 a 64 oed sydd i gyfrif am oddeutu 15% o'r mewnfudwyr ond nid ydynt i gyfrif ond am 12% o'r allfudwyr. Yn y 10 mlynedd diwethaf, gwelwyd cynnydd blynyddol o 200 o bobl yn y ffigur ymfudo net yn y grŵp oedran hwn. Ceir cynnydd ymfudo net llawer is yn y grŵp oedran 65-69. Ar gyfartaledd, o 70 oed ymlaen mae'r ffigurau mewnfudo ac allfudo yn gytbwys.

Tabl 2.2: cyfran yr ymfudo yn Sir Ddinbych, yn ôl grŵp oedran (ffigurau cyfartalog 2007/08 i 2016/17)

Ffynonellau: data llif ymfudo mewnol a rhyngwladol, ONS

	Mewnfudwyr	Allfudwyr
Cyfanswm mudwyr	4,650	4,350
0-14 oed	16.3%	15.1%
15-29 oed	31.8%	38.6%
30-49 oed	26.2%	25.1%
50-64 oed	15.0%	11.6%
Oed 65+	10.6%	9.9%
Oed 75+	4.3%	4.6%

- 2.20 Mae allfudo net ymysg oedolion ifanc yn cael effaith ddilynol ar strwythur y boblogaeth gyfan. Y bobl hyn yw sail y boblogaeth oedran gweithio sy'n sbarduno ein heconomi, nhw hefyd yw'r bobl a ddaw yn rhieni. Mae llai o enedigaethau oherwydd carfan rieni 'absennol' yn golygu llai fyth o oedolion ifanc yn y genhedlaeth nesaf, sydd wedyn yn dod yn effaith gyfansawdd ar yr anghydbwysedd oedran yn y boblogaeth.
- 2.21 Ochr yn ochr â'r materion a welir yn yr adran 'proffil demograffig' uchod (twf araf yn y boblogaeth o'i gymharu â lefelau cenedlaethol, strwythur poblogaeth hŷn na'r ffigur cyfartalog, cymarebau dibyniaeth uchel), mae'r patrymau ymfudo presennol yn peri problemau i ddyheadau'r ardal am boblogaeth fwy cytbwys sy'n cadw pobl ifanc yn yr ardal, sy'n cynnig cyfleoedd cyflogaeth i helpu i gyflawni hyn, ac sy'n darparu tai addas a fforddiadwy i'n poblogaeth yn awr ac i'r dyfodol.
- 2.22 Mae cadw poblogaeth ag oeddrannau cytbwys o fantais i'r gymdeithas gyfan. Mae'r broses o gyfnewid gwybodaeth a rennir, dealltwriaeth a diwylliant rhwng cenedlaethau yn helpu i ffurfio cymuned gadarn, fywiog, arloesol ac integredig - mae 'symud â'r oes' a 'throsoglwyddo doethineb' ill dau yn hanfodol i greu cadernid cymdeithasol. Caiff rolau cefnogi a gofalu cymunedol hefyd eu meithrin drwy integreiddio rhwng y cenedlaethau, nid yn unig o fewn teuluoedd ond â chymdogion, cyfeillion a drwy wirfoddoli. Gall hon fod yn broses ddwyffordd, gyda thrigolion hŷn yn helpu â gofalu a datblygiad plant yn ogystal â phobl iau yn rhoi gofalu ffurfiol ac anffurfiol i drigolion hŷn.
- 2.23 I gyflogwyr a'r economi yn gyffredinol, mae recriwtio, cadw a datblygu pobl ifanc yn y gweithlu a'r boblogaeth ehangach yn helpu i fynd i'r afael â phroblemau megis gweithlu sy'n heneiddio, bylchau mewn sgiliau a phrinder sgiliau, datblygu doniau, cynllunio ar gyfer olyniaeth a deall cwsmeriaid ac egin farchnadoedd a thueddiadau.
- 2.24 Dylid nodi bod sawl ffactor, nad oes gennym ddim rheolaeth drostynt yn lleol, sy'n effeithio ar ymfudo, fel polisiau economaidd cenedlaethol neu dueddiadau cymdeithasol i ymddeol dramor. Gall digwyddiadau unwaith ac am byth neu annisgwyl hefyd gael effaith fawr ar ymfudo, megis mewnlifiad ymfudwyr economaidd o Ddwyrain Ewrop a welwyd ar ôl cael mynediad i'r UE yn 2004 neu'r

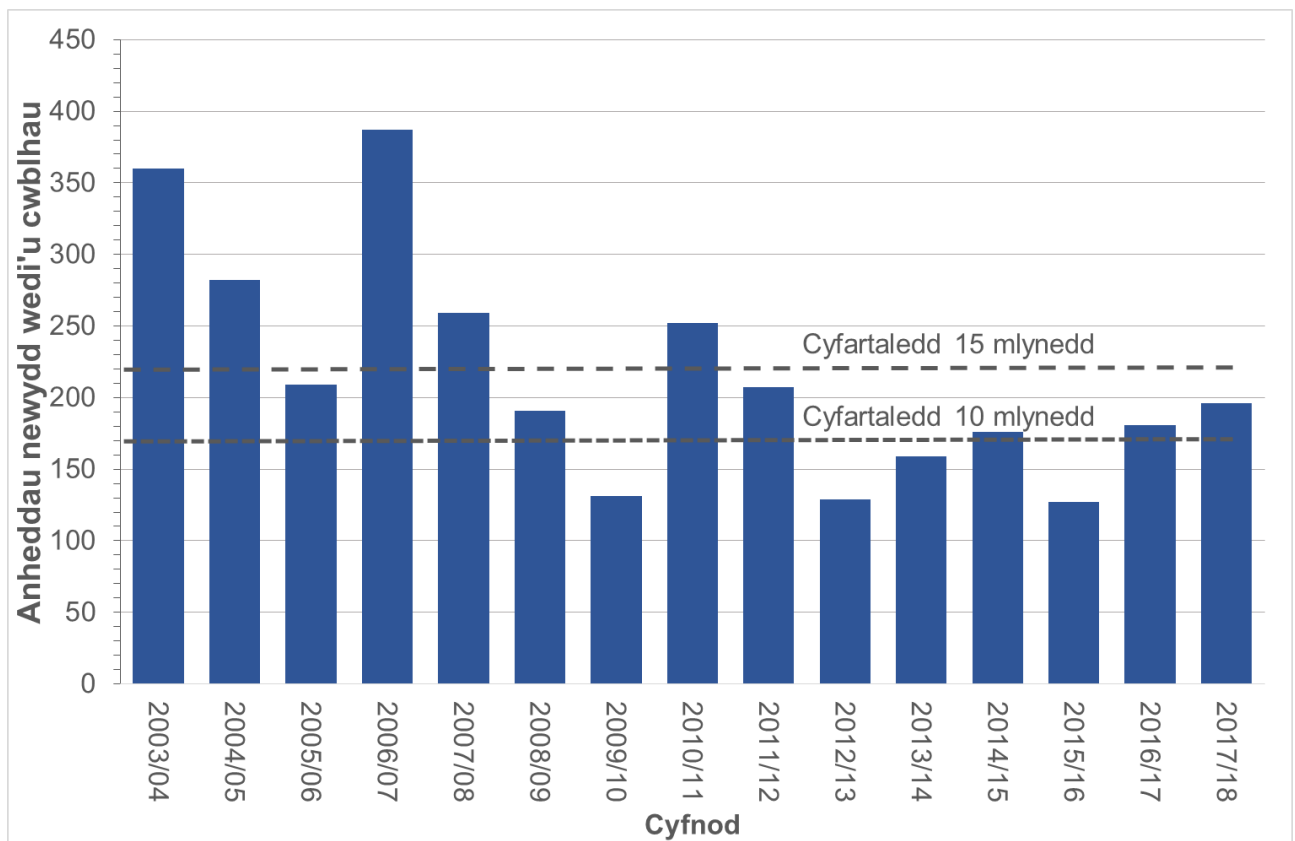
arafu mewn ymfudo mewnol a rhyngwladol ar ôl y dirywiad economaidd yn 2008. Mae hefyd yn anodd rhagweld beth fydd effaith digwyddiadau sy'n hysbys inni, fel Brexit, ar symudiad y boblogaeth. Mae angen inni felly fod yn ofalus wrth geisio dehongli tueddiadau ymfudo.

Y gofyn am anheddau a'r anheddau a gwblhawyd yn y gorffennol

2.25 Er bod y cyflenwad tir yn effeithio ar y cyfraddau cwblhau ar gyfer anheddau tai newydd, ac y gallent fod yn cael eu cyfyngu gan gyfyngiadau dyrannu tai yn y Cynllun Datblygu presennol, mae'n werth edrych ar gyfraddau adeiladu blynyddol y gorffennol i gael teimlad am y tueddiadau dros y degawd diwethaf yn fras. Mae'n bosibl i'r ffigurau hefyd fod yn fan cychwyn ar gyfer deall capasiti'r diwydiant adeiladu i ymdopi â newidiadau yn y gofynion blynyddol am anheddau newydd sy'n cael eu hawgrymu gan opsiynau twf y CDLI.

Siart 2.4: anheddau a gwblhawyd bob blwyddyn yn Sir Ddinbych

Ffynhonnell: cydastudiaethau argaeledd tir ar gyfer tai, Cyngor Sir Ddinbych

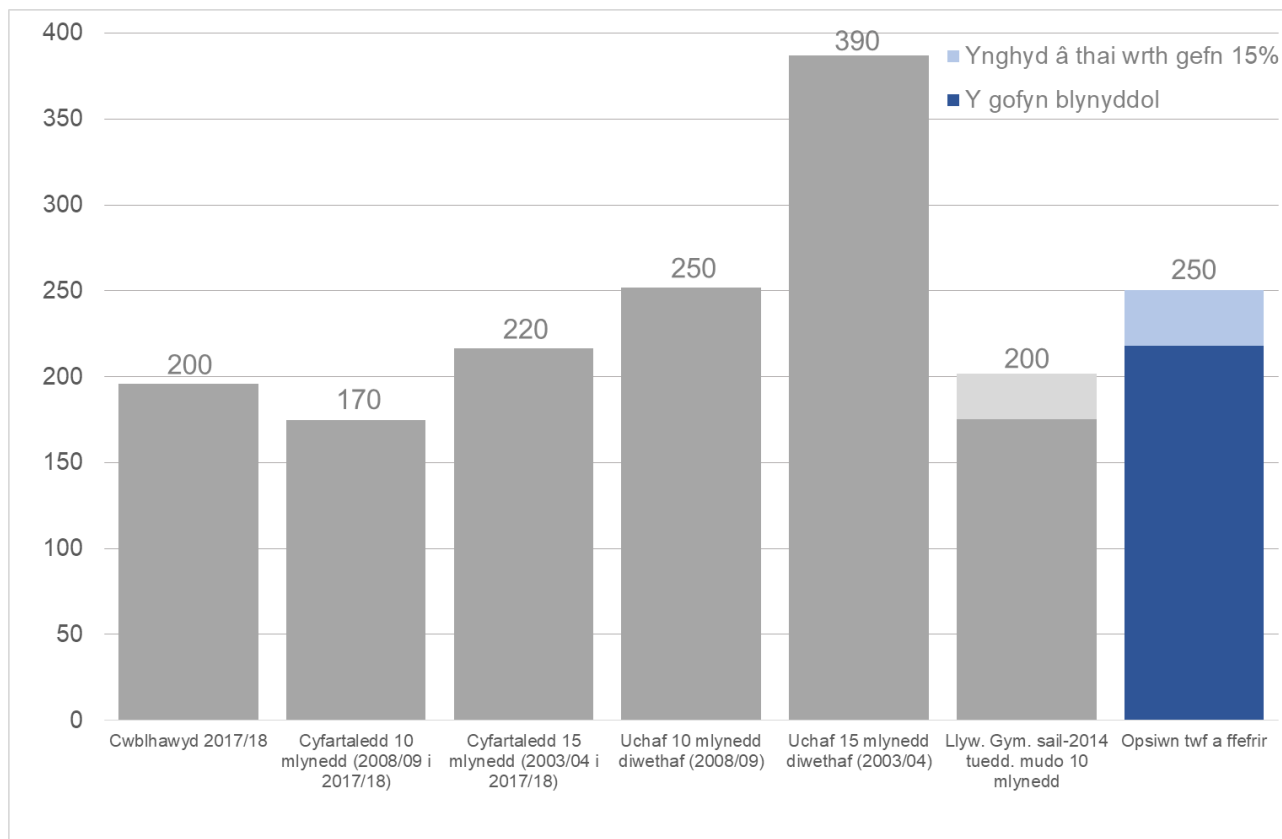

2.26 Dengys Siart 2.4 y cyfraddau cwblhau blynyddol dros y 15 mlynedd diwethaf, fel y'u cyhoeddwyd yn yr Astudiaethau Argaeledd Tir ar gyfer Tai ar gyfer Sir Ddinbych. Gwelwyd gostyngiad mawr yn nifer y tai a adeiladwyd yn dilyn y dirywiad economaidd byd-eang yn 2007/08, a dim ond newydd ddechrau dangos gwelliant y

mae'r ffigurau hyn. Mae'r ffigurau cyfartalog ar gyfer y 15 mlynedd diwethaf a'r 10 mlynedd diwethaf i'w gweld yn y siartiau, i roi arwydd o effeithiau 'cynt' a 'wedyn' y dirywiad economaidd. Mae'r ffigur cyfartalog 10 mlynedd yn oddeutu 170 o anheddau newydd net bob blwyddyn, ac mae'r ffigur cyfartalog 15 mlynedd yn oddeutu 220 bob blwyddyn.

Siart 2.5: y gofyn am anheddau: ffigur cyfartalog blynyddol ar gyfer yr opsiynau twf, gyda data cymharol ar gyfer tai a gwblhawyd yn y gorffennol

Ffynonellau: amcanestyniadau poblogaeth ac aelwydydd sail-2017, ac amcanestyniadau a arweinir gan gyflogaeth, Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy; cyd-astudiaethau argaeledd tir ar gyfer tai, Cyngor Sir Ddinbych

- 2.27 Mae Siart 2.5 yn cymharu'r opsiwn twf a ffefrir gydag amrywiol fesurau o'r tai a gwblhawyd yn y gorffennol. Gweler adrannau 4 a 5 am ragor o fanylion.
- 2.28 Mae'r gallu i ddarparu tir ar gyfer tai, ynghyd â'r cyflenwad cyffredinol a'r effeithiau amgylcheddol hefyd yn faterion y mae angen eu hystyried wrth gynllunio ar gyfer twf. Mae gwaith ar y gweill ar hyn o bryd i edrych ar y gallu i ddarparu safleoedd a chyflenwad tir ar gyfer tai a bydd rhagor o wybodaeth gefndir ar gael am y materion hwn wrth i broses y Cynllun Datblygu Lleol Newydd fynd yn ei blaen⁶.

⁶ <https://www.denbighshire.gov.uk/cy/preswylwr/rheoliadau-cynllunio-ac-adeiladu/cynllun-datblygu-lleol/cynllun-datblygu-lleol-newydd/cynllun-datblygu-lleol-newydd.aspx>

Twf economaidd

- 2.29 Yn ychwanegol at ystyried twf y boblogaeth ac aelwydydd, fe wnaethom hefyd edrych ar y ffactorau economaidd a allent effeithio ar newid yn y Fwrdeistref Sirol. Roedd hyn yn cynnwys yr angen yn y dyfodol am dir cyflogaeth a'r nifer o swyddi a ragwelir fydd yn cael eu creu yn seiliedig ar ragamcaniadau economaidd, a allent ddod a newidiadau arwyddocaol i'r economi lleol yn ystod cyfnod y Cynllun ac y mae angen felly cynllunio ar eu cyfer mewn modd cynaliadwy.
- 2.30 Mae'r gwaith a wnaed hyn yma yn cynnwys adolygu adroddiadau blaenorol am argaeledd tir cyflogaeth, strategaethau corfforaethol y Cyngor, rhaglenni buddsoddi Llywodraeth Cymru, dadansoddi ystadegau cenedlaethol ac asesu safbwyntiau busnesau lleol. Bydd papurau pwnc, papurau cefndir a dogfennau eraill a fydd yn helpu i ffurfio rhan o syflaen dystiolaeth y Cynllun ar gael wrth i broses y Cynllun Datblygu Lleol Newydd fynd yn ei blaen⁷. Mae crynodeb o rai o'r prif anawsterau sydd wedi eu hadnabod hyd yma i'w weld isod.

Gweledigaeth Twf ar gyfer Economi Gogledd Cymru (Gorffennaf 2016)

- 2.31 Un weledigaeth sengl, gydlynol yw hon ar gyfer twf yn yr economi ac mewn cyflogaeth yng Ngogledd Cymru, yn seiliedig ar nifer o strategaethau a rhaglenni lleol sy'n anelu at dwf economaidd a gwelliannau i'r isadeiledd mewn gwahanol rannau o'r ardal. Mae'n pwysleisio pwysigrwydd cydweithio a phartneriaeth wrth gyflawni'r amcanion a nodir yn y weledigaeth:
- gwella lles economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol Gogledd Cymru;
 - cefnogi a chadw pobl ifanc yng nghymunedau'r rhanbarth;
 - mynd i'r afael â diweithdra ac anweithgarwch ar draws y rhanbarth;
 - cefnogi a galluogi buddsoddiad sector preifat yn y rhanbarth er mwyn rhoi hwb i gynhyrchiant economaidd yn y rhanbarth a gwella perfformiad economaidd a pherfformiad o ran cyflogaeth yng Ngogledd Cymru.
- 2.32 Mae'r ddogfen yn dynodi tri chlwstwr economaidd o werth uchel sy'n debygol o fanteisio o raglenni ariannu pellach ac sy'n ffurfio rhan o gynnig y Fargen Dwf gyda Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru: ynni; gweithgynhyrchu uwch a digidol.
- 2.33 Y twf a ragwelir ar gyfer economi'r rhanbarth yw 1.9% rhwng 2016 a 2035 – yn seiliedig ar y tueddiadau presennol – a byddai gwerth yr economi yn cynyddu 56% mewn llai nag 20 mlynedd. Amcangyfrifir hefyd y bydd y fath lefelau twf yn cynhyrchu 120,000 o gyfleoedd cyflogaeth ychwanegol. Byddai'r fath lefelau twf nid yn unig yn effeithio ar yr isadeiledd lleol ond byddai iddo hfyd oblygiadau o ran dynodi safleoedd preswyl ychwanegol mewn Cynlluniau Datblygu Lleol sydd ar ddod.

⁷ <https://www.denbighshire.gov.uk/cy/preswylwr/rheoliadau-cynllunio-ac-adeiladu/cynllun-datblygu-lleol/cynllun-datblygu-lleol-newydd/cynllun-datblygu-lleol-newydd.aspx>

Cyngor Sir Ddinbych: Cynllun Corfforaethol 2017 – 2022: Gweithio gyda'n gilydd er lles dyfodol Sir Ddinbych

- 2.34 Mae'r Cynllun Corfforaethol yn nodi'r blaenoriaethau trosfwaol ar gyfer tymor y Cyngor, sy'n cael eu cefnogi, eu gweithredu a'u darparu drwy nifer o strategaethau gan gynnwys y Cynllun Datblygu Lleol a'r Strategaeth Tai. Mae'r blaenoriaethau corfforaethol canlynol yn berthnasol i'r economi lleol:
- Mae'r Cyngor y gweithio gyda phobl a chymunedau i feithrin annibyniaeth a gwytnwch;
 - Mae'r amgylchedd yn ddeniadol ac wedi'i ddiogelu, ac yn cefnogi lles a ffyniant economaidd; a
 - Mae pobl ifanc eisiau byw a gweithio yma a chanddynt y sgiliau i wneud hynny.

Cyngor Sir Ddinbych: Strategaeth Uchelgais Economaidd a Chymunedol 2013-2023

- 2.35 Datblygwyd y Strategaeth Uchelgais Economaidd a Chymunedol (ECAS) i egluro sut y bydd y Cyngor yn cyflawni'r flaenoriaeth gorfforaethol o 'Ddatblygu'r economi lleol'. Ei nod trosfwaol yw helpu busnesau i fynd o nerth i nerth; cynnig swyddi o safon uchel, sy'n talu'n dda ac sy'n rhoi teimlad o foddhad i gymunedau lleol; a rhoi modd i drigolion fwynhau bywyd o ansawdd da mewn trefi ac ardaloedd gwledig.
- 2.36 O safbwynt strategol, mae'n hanfoddol nodi o'r cychwyn cyntaf beth yw'r cryfderau a'r heriau y mae busnesau a thrigolion lleol yn y sir yn eu hwynebu. Unwaith y cytunir arnynt, caiff heriau eu cyfieithu'n amcanion CDLI, sy'n cael eu hatgyfnerthu gyda pholisïau lleol gyda chynnydd yn cael ei fonitro, ac maent yn cael eu profi o ran cydymffurfiaeth gyda strategaethau eraill, gofynion cyfreithiol ayyb.
- 2.37 Daeth y sylfaen dystiolaeth ar gyfer y Cynllun Datblygu Lleol presennol i'r casgliad bod angen cyflenwad tir cyflogaeth o tua 50 ha ar gyfer y cyfnod hyd at 2021. Pennwyd y ffigwr hwn yn seiliedig ar dri model rhagamcanu cyflogaeth a nodwyd yn yr astudiaeth a gwblhawyd gan Brifysgol Bangor yn 2007. Daeth yr astudiaeth i'r casgliad, o ran unrhyw gynllunio ymlaen llaw, y dylai Sir Ddinbych fod yn cynllunio ar gyfer gofyniad tir cyflogaeth o tua 3 ha y flwyddyn – sef tua 45 ha dros gyfnod y cynllun (wedi'i rowndio i 50 ha ar gyfer y CDLI). Roedd llawer o'r galw masnachol am dir cyflogaeth yn canolbwntio ar ran ogleddol y sir, yn arbennig coridor yr A55.

Tabl 2.3: manteisio ar dir cyflogaeth yn Sir Ddinbych yn ôl polisi'r CDLI

Ffynhonnell: Cyngor Sir Ddinbych

Polisi CDLI	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
PSE 2	5.20	4.40	9.10	0.00	3.30	0.00	7.95	0.00	2.27	5.72
BSC 2	0.00	0.00	1.40	0.00	0.00	0.10	0.00	0.00	0.00	0.00
BSC 5	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

- 2.38 Mae'r Cyngor yn cynnal adolygiadau blynyddol o dir cyflogaeth. Mae'r arfer hwn yn canolbwyntio ar argaeledd tir cyflogaeth, faint o dir sy'n cael ei fanteisio arno a chyfraddau cwblhau. Mae'r holl ddata'n berthnasol i ddyraniadau tir a ddangosir yn Mapiau Cynigion y CDLI. Mae'r arolwg yn canolbwyntio ar 31 safleoedd cyflogaeth ac yn cyfeirio at ddyraniadau tir a gynhwysir yn y CDLI o dan Bolisi CDLI PSE2, BSC2, a BSC5. Y mae felly'n cynnwys newidiadau perthnasol i eiddo busnes ar safleoedd a oedd eisoes wedi eu cynnwys mewn cynlluniau defnydd o dir blaenorol.
- 2.39 Mae manteisio ar dir cyflogaeth dros y pum mlynedd diwethaf wedi bod yn ara' deg braidd, ac eithrio 2014, o ganlyniad i nifer y swyddfeydd a'r unedau diwydiannol gwag sydd ar gael yn Sir Ddinbych. Mae hyn wedi golygu bod y stoc bresennol wedi bodloni'r galw gan fusnesau i ryw raddau heb orfod trosi'r galw yn ofyniad am dir newydd.
- 2.40 Ym mis Tachwedd 2018 comisiynodd y Cyngor Grŵp BE i ddynodi opsiynau posibl ar gyfer twf economaidd yn y Sir. Mae canlyniadau'r astudiaeth nid yn unig yn hysbysu penderfyniadau ynghylch niferoedd a lleoliadau safleoedd ond hefyd yn ffurfio sail ar gyfer opsiwn twf a arweinir gan gyflogaeth posibl ar gyfer y cyfnod 2018-2033. Wedi'i alinio â'r darpariaethau yn Nodyn Cyngor Technegol 23 Llywodraeth Cymru a'r arweiniad arfer gorau cysylltiedig, mae'r astudiaeth yn seiliedig ar asesiad o'r farchnad eiddo, (2) archwiliad o ddyraniadau tir cyflogaeth dethol, (3) gofynion tir y dyfodol a (4) opsiynau ac argymhellion polisi.
- 2.41 Mae'r Asesiad Tir Cyflogaeth a Thwf Economaidd 2019 yn cyflwyno dau opsiwn twf amgen (gan adlewyrchu arweiniad Llywodraeth Cymru'n fethodolegol)
- **Gofyniad tir cyflogaeth – opsiwn 1:** dull arwain ymarfer: cwblhad adeiladau'r gorffennol (2007-2018); cyfrifiad yn seiliedig ar y tir y manteisiwyd arno dros yr 11 mlynedd diwethaf sef 2.38ha/y flwyddyn wedi'i ddefnyddio fel rhagamcan ar gyfer cyfnod y Cynllun newydd, yn ogystal ag ystyried cyflenwad pum mlynedd fel byffer i adlewyrchu dewis o safleoedd yn ôl maint, ansawdd a lleoliad - $(2.38\text{ha/y flwyddyn} \times 15 \text{ mlynedd}) + (2.38\text{ha/y flwyddyn} \times 5 \text{ mlynedd}) = 47.60 \text{ ha}$
 - **Gofyniad tir cyflogaeth - opsiwn 2:** dull arwain ymarfer: rhagamcan galw am lafur; cyfrifiadau'n seiliedig ar wahaniaethau mewn swyddi a drosglwyddir yn ofyniad am le llawr a gofynion tir fel a ganlyn: B1-Swyddfeydd = 3.81 ha; B2/B8 Diwydiannol= 2.91ha sy'n rhoi cyfanswm o 6.72 ha + 5 mlynedd o hwblygrwydd o 2.24 ha = **8.96 ha**
- Cynrychiolir y rhain yn yr opsiynau twf a gyflwynir yn y papur cefndir hwn (opsiynau 5 a 4 yn y drefn honno).
- 2.42 Y cam nesaf i'r Cyngor yw trafod sut i fynd i'r afael â gofynion tir cyflogaeth. Mae Asesiad Tir Cyflogaeth a Thwf Economaidd 2019 ar gael fel rhan o'r sail tystiolaeth ar gyfer y CDLI Newydd⁸.

⁸ <https://www.denbighshire.gov.uk/cy/preswylwr/rheoliadau-cynllunio-ac-adeiladu/cynllun-datblygu-lleol/cynllun-datblygu-lleol-newydd/cynllun-datblygu-lleol-newydd.aspx>

Dyheadau'r Cyngor ar gyfer y CDLI newydd ar gyfer 2018-2033

2.43 Wrth wraidd y CDLI y mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol a Chynllun Llesiant Conwy a Sir Ddinbych. Mae'r amcanion arfaethedig ar gyfer y CDLI Newydd yn nodi'r hyn y mae'r cynllun yn ceisio ei wireddu. Mae'r rhai hynny sy'n uniongyrchol berthnasol i uchelgeisiau economaidd y sir yn cynnwys:

- clustnodi digon o dir yn unol â'r strategaeth anheddiad cynaliadwy i ddiwallu'r angen rhagamcanol ac anghenion fforddiadwyedd Sir Ddinbych.
- cefnogi darpariaeth, gweithrediad a datblygiad seilwaith a gwasanaethau
- cefnogi economi iach gan gynnwys cynigion ar gyfer twf strategol, sectorau economaidd allweddol a'r economi gwledig.
- Galluogi atgynhyrchiad ac adnewyddiad amgylchedd adeiledig Sir Dinbych a'r parth cyhoeddus er mwyn cyfrannu at ganolfannau egniïol, hyfyw a deniadol gydag eiddo cyflogaeth sy'n diwallu anghenion busnesau modern

3. Y opsiynau twf y rhoddwyd ystyriaeth iddynt

- 3.1 Defnyddiwyd y dystiolaeth i helpu i siapio'r ystod eang o wahanol senarios twf yr edrychom arnynt cyn setlo ar y pump a gyflwynir yn yr adroddiad hwn.
- 3.2 Wrth fynd ati i ragamcanu twf i'r dyfodol, ceir tri phrif ffactor sy'n gallu ysgogi gwaith amcanestyniadau - newid demograffig, newid yn nifer yr anheddau newydd a newid yn y ddarpariaeth gyflogaeth. Mae'r tri ffactor yn rhyng-gysylltiedig - gall cynnydd mewn cyflogaeth yn yr ardal arwain at fewnfudo ac felly dwf yn y boblogaeth, sy'n gofyn am ddarpariaeth dai ychwanegol, neu gall diffyg darpariaeth dai ddigonol achosi i bobl symud allan o'r ardal, gan fynd â'u sgiliau cyflogaeth gyda nhw gan atal cyflogwyr rhag datblygu yn yr economi leol. Rydyn ni'n ceisio cydbwysu'r tair elfen dwf ond ni allwn bob amser wneud hynny yn yr ymarferiad ystadegol o gynhyrchu amcanestyniadau, oherwydd bod wastad ysgogydd twf cryfach i'w gael.
- 3.3 Rhan o'r gwaith o ragamcanu ar gyfer tai a'r boblogaeth fu cyfrifo nifer y swyddi (cyfrifiad dwysedd swyddi) sy'n ofynnol i fodloni'r cynnydd amcanestynedig yn y boblogaeth yn y Sir dros gyfnod y Cynllun. Gwneir hyn er mwyn inni allu rhoi tystiolaeth i Lywodraeth Cymru a'r Arolygiaeth Gynllunio ein bod, o'r dechrau un, wedi ystyried y berthynas rhwng niferoedd tai, cyflogaeth a lefel y dyraniadau tir cyflogaeth sy'n ofynnol. Cymeradwywyd y dull hwn gan yr Arolygiaeth yn archwiliad Gorllewin Swydd Gaer a Chaer⁹ o'u strategaeth graidd, a hefyd gan yr Arolygydd a oedd yn archwilio CDLI Casnewydd¹⁰, ac er eu bod yn cydnabod nad yw'r tair elfen hyn yn cydweddu'n berffaith, mae yn bwysig, er hynny, ein bod yn dangos tystiolaeth o'u perthnasoedd.
- 3.4 Dim ond un amcanestyniad a gyflwynir yn y papur hwn, a dyma yw dewis twf y Cyngor ar gyfer y Cynllun Datblygu Lleol Newydd. Mae'n amcanestyniad sy'n cael ei arwain gan gyflogaeth. Fodd bynnag, gwnaethom edrych ar ystod eang o amcanestyniadau cyn i ni gyrraedd y cam hwn.

Amcanestyniadau a arweinir gan gyflogaeth

- 3.5 Mae amcanestyniadau a arweinir gan gyflogaeth fel arfer yn dibynnu naill ai ar ragamcanion o'r gofynion ar gyfer tir cyflogaeth neu niferoedd swyddi fel man cychwyn ar gyfer twf i'r dyfodol. Caiff effeithiau'r boblogaeth ac aelwydydd eu cyfrifo drwy ddefnyddio methodoleg adrifo'n ôl, sy'n addasu cydrannau o newid yn y boblogaeth (lefelau ymfudo yn bennaf ymysg y boblogaeth oed gweithio a'u dibynyddion) fel bod twf swyddi yn cyfateb i lefelau twf y boblogaeth.

⁹ Adroddiad Arolygiaeth Cynllun Lleol Gorllewin Swydd Gaer a Chaer (Rhan Un), Paragraff 50 a 51 http://consult.cheshirewestandchester.gov.uk/portal/cwc_ldf/cwc_lp/localplanexamination/examination

¹⁰ Adroddiad arolygwyr CDLI Casnewydd, paragraff 3.18 – 3.23 <http://www.newport.gov.uk/documents/Planning-Documents/LDP-2011-2026/Newport-LDP---Inspectors-Report---515474.pdf>

- Roedd yr opsiynau twf yr edrychom arnynt yn wreiddiol yn seiliedig ar ragolygon twf economaidd a thystiolaeth arall a ddefnyddiwyd yn yr Asesiad Tir Cyflogaeth a Thwf Economaidd ¹¹.
- Cynigiai'r Asesiad Tir Cyflogaeth a Thwf Economaidd draft ystod o wahanol senarios twf gwahanol yn seiliedig ar ddadansoddiad fesul sector o dueddiadau i'r gorffennol mewn defnyddio tir cyflogaeth ac amcanestyniadau o dwf swyddi i'r dyfodol.
- Cynhyrchwyd amcanestyniad dan arweiniad cyflogaeth ychwanegol wedi seilio ar dwf swyddi o +1,500 dros gyfnod y Cynllun oherwydd y teimlwyd nad oedd yr un amcanestyniad a gyflwynwyd yn y cam cyfranogi cyn-adneuo rhanddeiliad allweddol wedi cydbwysu dyheadau'r Cyngor am dai a'r economi.

Amcanestyniadau a arweinir gan y boblogaeth

3.6 Mae amcanestyniadau a arweinir gan y boblogaeth yn defnyddio rhagamcan o'r newid yn y boblogaeth fel man cychwyn ar gyfer twf i'r dyfodol. Mae sawl elfen mewn newid yn y boblogaeth y gellir eu haddasu i roi darluniau gwahanol o'r boblogaeth i'r dyfodol. Yr elfennau y tueddir i'w defnyddio amlaf i lunio gwahanol senarios twf yw amrywiadau mewn tueddiadau ymfudo a chyfraddau natur aelwydydd, ond gellir amrywio strwythurau oedran y boblogaeth a chyfraddau beichiogrwydd a marwolaethau hefyd er mwyn edrych ar y gwahanol agweddau ar newid yn y boblogaeth.

- Amcanestyniadau tueddiadau ymfudo 5 mlynedd a 10 mlynedd, sail-2014 Llywodraeth Cymru oedd y man cychwyn ar gyfer ystyried effeithiau cyflogaeth ac anheddau ar y Cynllun Datblygu Lleol Newydd, ynghyd â thystiolaeth arall am y boblogaeth, dyheadau a thwf cyflogaeth a thai.
- Ochr yn ochr â hyn, edrychom ar amcanestyniadau eraill seiliedig ar dueddiadau ymfudo. Yn fewnol, cynhyrchwyd hefyd ystod o amcanestyniadau newydd a arweinir gan ymfudo, gan ddefnyddio data a oedd yn diweddarar'r flwyddyn sylfaen ar gyfer amcanestyniadau i 2017 gan ddefnyddio data a gyhoeddwyd ym mis Mehefin 2018¹². Cynhyrchwyd amcanestyniadau a oedd yn defnyddio'r union yr un fethodoleg ag amcanestyniadau swyddogol Llywodraeth Cymru, yn ogystal â'r rheini a oedd yn defnyddio model tuedd ar gyfer ymfudo.

¹¹ Mae'r Asesiad Tir Cyflogaeth a Thwf Economaidd, a gomisiynwyd gan BE Group Planning Consultants, ar gael fel rhan o'r dystiolaeth gefndir ar gyfer y CDLI <https://www.denbighshire.gov.uk/cy/preswylwr/rheoliadau-cynllunio-ac-adeiladu/cynllun-datblygu-lleol/cynllun-datblygu-lleol-newydd/cynllun-datblygu-lleol-newydd.aspx>

¹² Y data cyhoeddiedig diweddaraf adeg cyhoeddi'r dystiolaeth ar gyfer y cam cyfranogiad rhanddeiliaid allweddol cyn ei archwilio gan y cyhoedd.

Amcanestyniadau a arweinir gan anheddau

3.7 Mae amcanestyniadau a arweinir gan anheddau yn defnyddio cyfraddau adeiladu tai newydd fel man cychwyn ar gyfer twf i'r dyfodol.

- Roedd yr opsiynau twf a arweinir gan anheddau yr edrychom arnynt yn cynnwys senarios yn seiliedig ar nifer o gyfraddau cwblhau tai yn y gorffennol yn ôl i 2001/02.
- Fe wnaethom hefyd gynhyrchu amcanestyniadau yn seiliedig ar ffigurau anghenion tai fforddiadwy blynyddol y Farchnad Dai Leol ynghyd â thybiaeth o ddarparu 20% i gyfrifo'r angen cyffredinol.

3.8 Rhoddwyd ystyriaeth i amrywiadau twf eraill ond ni chawsant eu datblygu'n amcanestyniadau llawn. Roedd y rhain yn cynnwys amrywiadau yn seiliedig ar dueddiadau cwblhau tai'r gorffennol (roedd peidio ag olrhain y rhain fel amcanestyniadau a arweinir gan gyflogaeth ac a arweinir gan y boblogaeth a gynhyrchwyd eisoes yn rhoi lefelau twf tai cymaradwy) ac amrywiadau ar gyfraddau natur aelwydydd (nas olrheiniwyd gan nad oes tystiolaeth gadarn i'w chael i gefnogi amrywiad oddi wrth y cyfraddau a gynhyrchwyd yn swyddogol).

3.9 Cynhyrchwyd cyfanswm o un ar bymtheg o opsiynau twf cyn dethol yr opsiwn twf a ffefrir a gyflwynir yn yr adroddiad hwn. Mae tabl sy'n rhoi mwy o fanylion y ddadl dros ac yn erbyn pob senario twf i'w weld yn atodiad 2.

4. Opsiwn twf a ddewiswyd

- 4.1 Allan o'r ystod o amcanestyniadau a gynhyrchwyd ar gyfer y cam ymgysylltu â budd-ddeiliaid allweddol y broses Cynllun Datblygu Lleol Newydd, dewiswyd pump fel y cynrychioliadau mwyaf cadarn o'r dystiolaeth yn adran 3, ac sydd hefyd yn cefnogi dyheadau'r Cynllun Datblygu Lleol Newydd. Amcanestyniadau a arweinir gan y boblogaeth yw tri o'r opsiynau twf a defnyddiant fethodoleg amcanestyniadau swyddogol Llywodraeth Cymru fel man cychwyn, ond eu bod yn defnyddio tueddiadau a rhagdybiaethau gwahanol o safbwynt twf i'r dyfodol. Mae'r ddau senario twf ychwanegol yn cael eu harwain gan gyflogaeth ac yn deillio o'r wybodaeth yn yr Asesiad Tir Cyflogaeth a Thwf Economaidd).
- 4.2 Tra bo rhai o'r opsiynau a gyflwynwyd ar y cam hwn yn rhoi opsiynau twf realistig a rhai y gellir eu darparu ar gyfer tai, roedd rhai yn darparu twf economaidd a oedd yn unol â chanlyniadau Adolygiad Tir Cyflogaeth, teimlwyd nad oedd yr un yn cydbwysu dyheadau'r Cyngor yn y ddau faes hyn. Felly roedd set newydd o amcanestyniad wedi'u comisiynu, a oedd yn defnyddio dull cyfunol. Roedd y rhain yn ragamcanion wedi'u harwain gan gyflogaeth, ar sail twf swyddi o +1,500 dros gyfnod y Cynllun. Maent yn caniatáu twf tai cynaliadwy, ond hefyd yn cynnig hyblygrwydd wrth edrych ar ofynion tir cyflogaeth. Ceir mwy o fanylion am y dewis hwn o ran twf yn nogfen y Strategaeth a Ffefrir.
- 4.3 Mae nhw'n amcanestyniadau a arweinir gan gyflogaeth. Mae hynny'n golygu twf swyddi yw prif yrrwr newid yn y boblogaeth dros y cyfnod.
- 4.4 Mae'r fethodoleg ar gyfer y senario twf hwn yn wahanol i'r fethodoleg amcanestyniadau draddodiadol a arweinir gan ymfudo a ddefnyddir yn amcanestyniadau is-genedlaethol Llywodraeth Cymru. Caiff effeithiau'r boblogaeth, aelwydydd ac anheddau eu cyfrifo drwy ddefnyddio methodoleg adrifo'n ôl sy'n addasu cydrannau newid yn y boblogaeth (lefelau ymfudo'n bennaf ymysg y boblogaeth oedran gweithio a'u dibynyddion) i sicrhau bod twf swyddi yn cyfateb i lefelau twf y boblogaeth
- 4.5 Wrth ddewis yr opsiwn twf a gyflwynir yn y papur cefndir hwn, roedd dyheadau llesiant Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Conwy a Sir Ddinbych ar gyfer poblogaeth fwy cytbwys sy'n cadw pobl iau yn yr ardal, sy'n cynnig cyfleoedd cyflogaeth i helpu i sicrhau hyn, ac sy'n darparu tai addas a fforddiadwy ar gyfer ein poblogaeth yn awr ac i'r dyfodol yn un o'r prif ystyriaethau.

Cyfiawnhad dros gefnogi'r dewis twf hwn

- 4.6 Mae'n rhoi twf anheddau sydd o fewn ystod y ffigurau cwblhau diweddar (oddeutu 3,775 o anheddau newydd dros gyfnod y Cynllun neu ffigur cyfartalog o oddeutu 250 bob blwyddyn).
- 4.7 Mae mewnfudo sy'n cael ei sbarduno gan swyddi yn arwain at dwf yn y boblogaeth oedran gweithio, gan gefnogi'r dyheadau yn y CDLIN drafft am dwf economaidd a strwythur poblogaeth mwy cytbwys.

- 4.8 Mae twf swyddi o 1,500 yn helpu i gyd-fynd â'r dyheadau am dwf economaidd yr ardal, sy'n awgrymu angen am dir cyflogaeth o oddeutu 10.5 ha ar gyfer swyddi newydd dros gyfnod y Cynllun (mae'n bosibl y bydd tir cyflogaeth ychwanegol yn angenrheidiol i adnewyddu neu ehangu safleoedd sy'n bodoli eisoes).
- 4.9 Mae'n helpu i gydbwysu dyheadau'r Cyngor ar gyfer tai a'r economi.

Dadleuon yn erbyn gefnogi'r dewis twf hwn

- 4.10 Nid yw'r amcanestyniad yn cyd-fynd â ffigurau sy'n seiliedig ar dueddiadau poblogaeth – er na fyddai disgwyl iddo wneud hynny, gan eu bod yn mesur tueddiadau gwahanol.
- 4.11 Gallai roi golwg rhy optimistaidd o'r potensial ar gyfer twf, ac ystyried tystiolaeth o strwythur poblogaeth sy'n heneiddio ar draws y byd Gorllewinol.
- 4.12 Mae dull modelu adrifo'n ôl ar dueddiadau'n tybio na fydd ymddygiadau na ffactorau sbarduno yn newid, ac nid yw'n darparu'n ddigonol ar gyfer y ffactorau 'atynnu' a allai arwain at allfudo (neu gyfyngu ar fewnfudo)

5. Beth mae'r opsiwn twf a ffefrir yn ei ddangos

- 5.1 Mae'r adran hon yn rhoi manylion y newid yn y cyfansymiau poblogaeth, swyddi ac aelwydydd dros gyfnod y Cynllun ar gyfer yr opsiwn twf a ffefrir Cyngor Sir Ddinbych, ac mae hefyd yn edrych ar y goblygiadau o ran tir cyflogaeth, cymysgedd tai ac anheddau sy'n codi yn sgil y newidiadau hyn.
- 5.2 Darperir yr holl ddata ar gyfer newid rhwng 2018 a 2033 (cyfnod y Cynllun) oni nodir yn wahanol.

Newid yn y boblogaeth

Tabl 5.1: amcanestyniadau poblogaeth ar gyfer Sir Ddinbych

Ffynonellau: amcanestyniadau poblogaeth sail-2017, ac amcanestyniadau a arweinir gan gyflogaeth, Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy

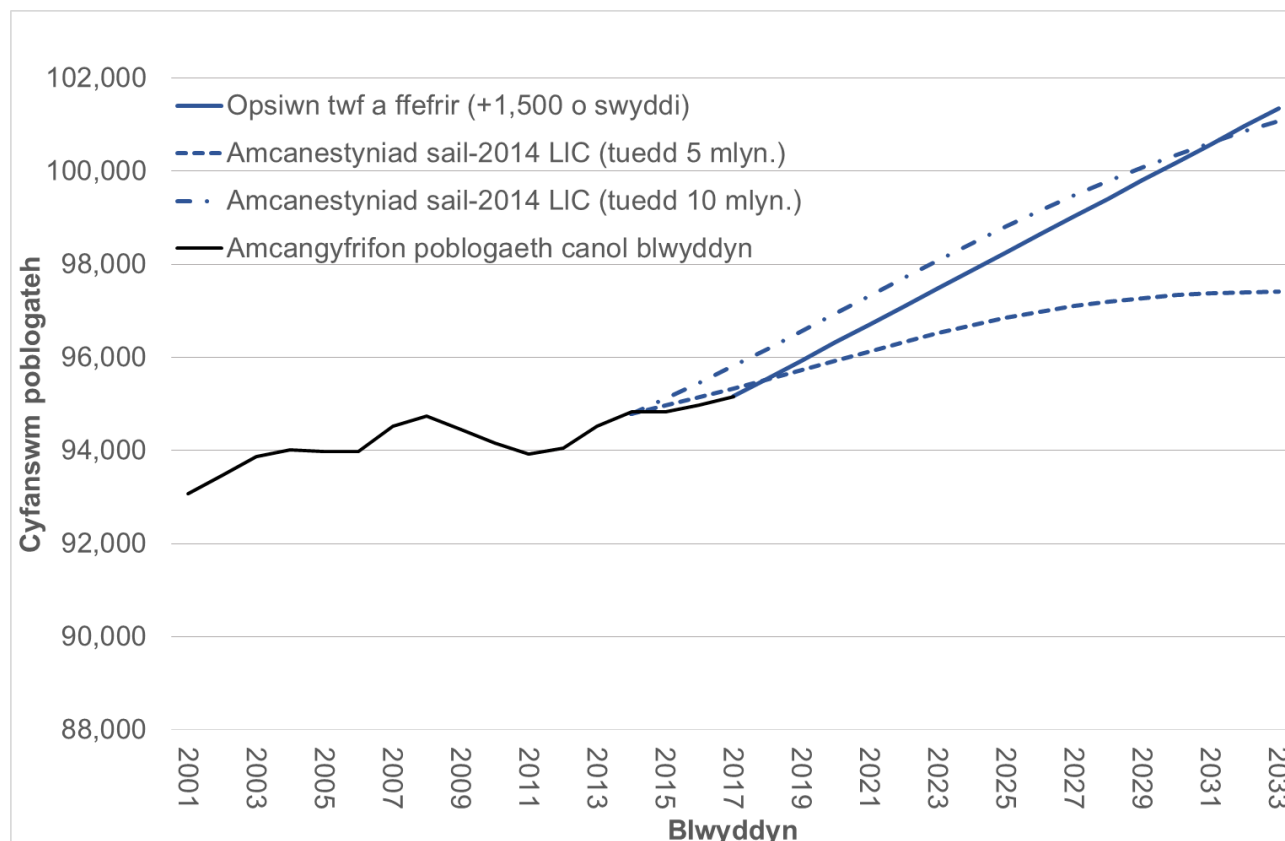
Newid 2018-2033	
Nifer	5,800
Canran	6.1%
Ymfudo net cyfartalog blynyddol	640
Cynnydd a achosir gan	
Newid naturiol	-3,750
Ymfudo	9,600

- 5.3 Mae'r amcanestyniadau yn dangos ystod twf poblogaeth dros gyfnod y Cynllun o 5,800 (6.1%). Yn y 15 mlynedd hyd at 2017 cynyddodd poblogaeth Sir Ddinbych 1.8%.
- 5.4 Ymfudo yw'r ffactor sy'n sbarduno'r newid mwyaf. Mae'r lefelau ymfudo yn amrywio bob blwyddyn yn ddibynnol ar dueddiadau penodol i oedran/rhyw ac effaith ymfudo ar nifer y bobl oedran gweithio sydd eu hangen i lenwi'r swyddi newydd sy'n cael eu creu. Ffigurau cyfartalog dros gyfnod y cynllun yw'r ffigurau ymfudo net, a gallai'r ffigurau blynyddol fod yn uwch neu'n is na'r ffigur cyfartalog hwn ar gyfer unrhyw flwyddyn benodol.
- 5.5 Nid yw'r ffigurau newid naturiol a gyflwynir yn y tabl hwn yr un fath ag a fyddai'n cael eu cynhyrchu gan senario amcanestyniadau newid naturiol (dim ymfudo) – mae'r ffigurau genedigaethau a marwolaethau yn cynnwys pobl sydd wedi symud i'r ardal yn ystod y cyfnod, ac erbyn 2033 bydd yn cynnwys mesurau o'r digwyddiadau bywyd hyn sy'n digwydd i'r holl bobl sydd wedi symud i'r ardal er 2018 ac nid dim ond y boblogaeth a oedd yn preswyllo yma ar ganol 2018.
- 5.6 Cyfeirir at amcanestyniadau swyddogol 2014 Llywodraeth Cymru yn y siart a dadansoddiad canlynol, i roi syniad i ni o sut y gall y amcanestyniadau a arweinir gan gyflogaeth a ddefnyddiwyd ar gyfer yr opsiwn twf a ffefrir helpu i ailgydbwysu strwythur poblogaeth Sir Ddinbych.

5.7 Mae'r opsiwn twf a ffefrir yn rhoi cyfanswm poblogaeth sydd ond ychydig yn uwch na'r hyn a ddangosir gan y 10 mlynedd amrywiad tuedd mudo o amcanestyniadau Llywodraeth Cymru sail-2014. Er bod y gyfradd dwf (6.7% dros 15 mlynedd) yn uwch na'r duedd leol ddiweddar, mae'n is na'r gyfradd twf a welwyd ar draws y DU gyfan am yr un cyfnod (7.7%).

Siart 5.1: amcanestyniadau poblogaeth ar gyfer Sir Ddinbych

Ffynonellau: amcangyfrifon poblogaeth canol blwyddyn, ONS; amcanestyniadau poblogaeth sail-2014, Llywodraeth Cymru; amcanestyniadau a arweinir gan gyflogaeth sail-2017, Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy

5.8 Mae gan yr amcanestyniadau swyddogol a'r opsiwn twf a ffefrir twf strwythurau oedran sy'n hŷn na'r ffigur cyfartalog ar gyfer Cymru; mae hyn i'w ddisgwyl ac ystyried strwythur oedran cyfredol Sir Ddinbych. Fodd bynnag, erbyn 2033 mae'r cymareb dibyniaeth¹³ yn isaf â'r amcanestyniad a arweinir gan gyflogaeth (770: 1,000 ar gyfer yr opsiwn twf a ffefrir o gymharu ag 809: 1,000 ar gyfer prif amcanestyniad Llywodraeth Cymru). Mae'r amcanestyniad a arweinir gan gyflogaeth a ddefnyddir ar gyfer yr opsiwn twf a ffefrir yn annog mwy o fewnfudo ymysg grwpiau oedran iau – yn bennaf ymysg pobl oedran gweithio, ond caiff hefyd effaith ar nifer y plant yn y boblogaeth gan fod pobl oedran gweithio, wrth gwrs, yn fwy tebygol o fod neu ddod yn rhieni na'r grwpiau oedran hŷn. Bydd y DU gyfan (fel y rhan fwyaf o'r byd gorllewinol) yn gweld strwythurau oedran yn mynd yn hŷn a

¹³ Cymhareb ddbyniaeth – nifer y bobl yn y boblogaeth nad ydynt mewn oed gweithio ar gyfer pob 1,000 o bobl oedran gweithio. Caiff poblogaeth oedran gweithio ei diffinio fel y rheini sydd rhwng 16 a 66 erbyn diwedd cyfnod y Cynllun.

chymarebau dibyniaeth yn cynyddu yn yr un cyfnod ag y mae carfan y blynyddoedd brig babanod yn symud allan o'r grŵp oedran gweithio.

- 5.9 Erbyn canol y 2030au (yn union ar ôl diwedd cyfnod y Cynllun), mae'r poblogaeth yn dangos gostyngiad yn y grwpiau oedran hŷn (yn enwedig 75+) wrth inni ddechrau gweld carfan fawr y blynyddoedd brig babanod ar ôl yr 2il Ryfel Byd (a aned rhwng canol y 1940au a dechrau'r 1960au) yn darfod. Mae angen cadw hyn mewn cof wrth gynllunio yn y tymor hwy ar gyfer poblogaeth sy'n heneiddio (gweler adran 2 'Edrych ar y dystiolaeth: proffil demograffig ar gyfer Sir Ddinbych' am ragor o wybodaeth).

Twf aelwydydd

- 5.10 Ceir amcanestyniadau aelwydydd drwy dynnu poblogaethau sefydliadol¹⁴ o'r amcanestyniadau poblogaeth ac yna rhannu'r boblogaeth sy'n weddill rhwng y mathau o aelwydydd, ar sail y tebygolrwydd penodol i oedran/rhyw eu bod yn aelod o wahanol fathau o aelwydydd.
- 5.11 Mae cyfraddau aelodaeth aelwydydd yn dal i newid ar yr un gyfradd ag y gwnaethant rhwng 2001 a 2011. (Mae cyfraddau aelodaeth aelwydydd yn dangos y tebygolrwydd bod pobl o wahanol oedrannau a rhywiau yn ffurfio aelwydydd o wahanol fathau, megis aelwydydd un unigolyn neu aelwydydd dau oedolyn + dau o blant).

Tabl 5.2: amcanestyniadau aelwydydd ar gyfer Sir Ddinbych

Ffynonellau: amcanestyniadau poblogaeth sail-2017, ac amcanestyniadau a arweinir gan gyflogaeth, Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy

Newid 2018-2033	
Nifer	3,100
Canran	7.4%
Maint cyfartalog aelwydydd 2033	2.226
Cynnydd a achosir gan	
Dwf yn y boblogaeth	2,450
Newid ym maint cyfartalog aelwydydd	650

- 5.12 Dengys yr amcanestyniadau ystod o rhwng 3,100 (7.4%) yn nhwf aelwydydd dros gyfnod y Cynllun.
- 5.13 Mae'r cyfraddau twf aelwydydd yn uwch na'r cyfraddau twf poblogaeth. Y rheswm am hyn yw, yn ogystal â chynyddu oherwydd twf yn y boblogaeth, mae'r tuedd

¹⁴ Poblogaethau sefydliadol (neu sefydliad comiwnol) yw pobl nad ydynt yn byw fel rhan o aelwyd. Nid yw ond yn cyfrif y rheini y disgwylir iddynt fyw mewn sefydliad comiwnol am chwe mis neu fwy. Mae'n cynnwys cartrefi gofal, ysbytai, ysgolion preswyl, carchardai, lletyau nyrsys, gwestai/gwely a brecwast sydd â lle i 10 neu ragor o westeion, lletyau gwarchod lle mae gan lai na hanner yr unedau gyfleusterau coginio a/neu lle bo'r prif bryd yn cael ei ddarparu yn gomiwnol, a'r holl lletyau a ddarperir yn unig ar gyfer myfyrwyr (neuaddau preswyl preifat neu sy'n eiddo i brifysgolion, pentrefi myfyrwyr neu fflatiau/dai clwstwr). Nid yw'n cynnwys tai y mae landlordiaid preifat yn eu rhentu i fyfyrwyr.

hirdymor tuag at aelwydydd llai hefyd yn effeithio ar nifer yr aelwydydd yn y boblogaeth. Mae'r ddwy res olaf yn y tabl uchod yn dangos effaith gymharol y ddau fath o newid.

Gofynion anheddau

- 5.14 Wrth droi amcanestyniadau aelwydydd yn ofyn am anheddau, caniateir ar gyfer oddeutu 5.1% o anheddau gwag ac ail gartrefi/cartrefi gwyliau. Gwneir hyn oherwydd bod angen darparu mwy o anheddau nag sydd o aelwydydd i ganiatáu ar gyfer corddi yn y farchnad dai a gwneud darpariaeth i aelwydydd 'cudd' posibl gael eu lletya. Mae'r 5.1% yn unol â thueddiadau'r gorffennol¹⁵ ac fe'i cymhwysir i'r stoc anheddau cyfan. Mae rhan o'r 5.1% hwn yn lwfans ar gyfer cartrefi gwyliau/ail gartrefi o fewn y stoc anheddau. Mae darpariaeth barhaus o'r math hwn o lety yn gyfrannwr pwysig i'r economi leol, sy'n dibynnu'n ar y diwydiant twristiaeth. Mae Llywodraeth Cymru yn argymhell lwfans cyfartalog tybiannol ar draws Cymru o tua 4%, gydag ystod rhwng 1.5% a 9% yn ddibynol ar dystiolaeth leol¹⁶.

Tabl 5.3: gofynion anheddau newydd ar gyfer yr opsiynau twf ar gyfer Sir Ddinbych¹⁷

Ffynonellau: amcanestyniadau poblogaeth sail-2017, ac amcanestyniadau a arweinir gan gyflogaeth, Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy

Newid 2018-2033	
Aelwydydd i anheddau	3,250
Ynghyd â thai wrth gefn	525
Cyfanswm	3,775
Y gofyn blynyddol cyfartalog	220
Y gofyn blynyddol cyfartalog (yn cynnwys tai wrth cefn)	250

- 5.15 Ychwanegwyd ffigur wrth gefn o 15% at y ffigur sy'n deillio o'r cyfrifiad hwn, i ganiatáu hyblygrwydd o ran faint o dir sy'n cael ei ddyrannu ar gyfer datblygu tai. Gwneir hyn rhag ofn i rai o'r safleoedd y disgwylir iddynt gael eu datblygu yn ystod cyfnod y Cynllun beidio â chael eu darparu neu rhag ofn y ceir oedi annisgwyl wrth ddatblygu.
- 5.16 Dengys yr amcanestyniadau ystod yn y gofynion am anheddau dros gyfnod y Cynllun o 3,775. Mae hyn tua 250 o anheddau newydd y flwyddyn (220 heb tai wrth gefn). Mae Siart 2.5 yn yr adran 'Edrych ar y dystiolaeth; gofynion anheddau a thai a gwblhawyd yn y gorffennol' yn edrych ar sut mae'r ffigurau hyn yn cymharu â'r ddarpariaeth yn y gorffennol.

¹⁵ Mae Cyfrifiad 2001 a 2011 yn rhoi cyfraddau o 4.3% a 5.1% yn y drefn honno

¹⁶ Ymateb Llywodraeth Cymru i sesiwn Cynllun Datblygu Lleol Caerdydd ar dai, 15^{fed} Ionawr 2015

¹⁷ Gan mai ond amcanestyniad o'r gofynion i'r dyfodol ac nid cyfrif union yw'r niferoedd, caiff y canlyniadau eu talgrynnu i'r 50 agosaf ar gyfer eu cyhoeddi, heblaw am yr amcanestyniad o'r gofyn blynyddol am anheddau, sy'n cael eu talgrynnu i'r 10 agosaf.

- 5.17 Ni fydd gofyn i'r holl anheddau newydd hyn gael dyraniadau tir newydd ar gyfer tai. Bydd tir sydd eisoes â chaniatadau, anheddau sydd eisoes wedi cael eu hadeiladu ym mlynnyddoedd cynnar y Cynllun a datblygiadau ar safleoedd 'ar hap' oll yn cyfrannu at y ddarpariaeth anheddau newydd.
- 5.18 Cyflwynir gwybodaeth bellach yn adroddiad y Gyd-astudiaeth Argaeledd Tir ar gyfer Tai (2019) a'r Strategaeth a Ffefrir Drafft y Cynllun Datblygu Lleol Newydd¹⁸.

Effaith ar ddarparu tai fforddiadwy

- 5.19 Gellir darparu arwydd o'r ddarpariaeth tai fforddiadwy canolradd a chymdeithasol newydd o'r ffigurau anheddau hyn drwy broses gyfrifo syml, gan wneud tybiaethau y darperir 10% neu 20%¹⁹ o'r ffigur anheddau cyffredinol, fel y nodir yn y tabl isod.
- 5.20 Y diffiniad o dai fforddiadwy a ddefnyddir yma yw tai rhent cymdeithasol, rhent fforddiadwy a thai canolradd, a ddarperir i aelwydydd cymwys nad yw'r farchnad yn bodloni eu hanghenion²⁰. Nid yw'n cynnwys y diffiniad ehangach o dai marchnad cost isel.

Tabl 5.4: y potensial i ddarparu tai fforddiadwy i fodloni'r angen cymdeithasol a chanolradd

Ffynonellau: amcanestyniadau poblogaeth sail-2017, ac amcanestyniadau a arweinir gan gyflogaeth, Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy

Potensial tai fforddiadwy ar 10% o gyfanswm y gofyn am anheddau	
Cyfanswm dros gyfnod y Cynllun	400
Ffigur blynyddol cyfartalog	30
Potensial tai fforddiadwy ar 20% o gyfanswm y gofyn am anheddau	
Cyfanswm dros gyfnod y Cynllun	750
Ffigur blynyddol cyfartalog	50

Cymysgedd tai

- 5.21 Gellir defnyddio amcanestyniadau aelwydydd i ddarparu arwydd o'r newid posibl yn y cymysgedd tai a fydd yn ofynnol i'r dyfodol. Fel y nodwyd eisoes ym mharagraff 5.10 uchod, disgwylir i faint cyfartalog aelwydydd leihau yn unol â thueddiadau'r gorffennol.

¹⁸ <https://www.denbighshire.gov.uk/cy/preswylwr/rheoliadau-cynllunio-ac-adeiladu/cynllun-datblygu-lleol/cynllun-datblygu-lleol-newydd/cynllun-datblygu-lleol-newydd.aspx>

¹⁹ 10% yw lefel y gallu i ddarparu tai fforddiadwy fel cyfran o'r holl dai newydd fel y'u cyflwynwyd yn y CDLI presennol. Mae'r ffigwr o 20% yn rhoi cyfanswm posibl ar gyfer y gallu i ddarparu yn y dyfodol.

²⁰ Gweler <https://www.gov.uk/guidance/definitions-of-general-housing-terms>

- 5.22 Mae'r ffigurau hyn yn seiliedig ar newid mewn aelwydydd yn hytrach na ffigurau anheddau ac felly byddant yn cyd-fynd â'r rheini yn yr adran 'twf aelwydydd' uchod, yn hytrach na'r ffigurau yn yr adran ar 'ofynion anheddau'.
- 5.23 Dengys gwaith dadansoddi pellach mai aelwydydd un neu ddau unigolyn sydd i gyfrif am fron y cyfan gwbl o'r cynnydd amcanestynedig yn niferoedd yr aelwydydd rhwng 2018 a 2033.
- 5.24 Er y disgwylir i *nifer* yr aelwydydd pedwar gyfer y rhan fwyaf o'n senarios twf, bydd *cyfran* yr aelwydydd 4+ o bobl yn gostwng ychydig (gan syrthio o oddeutu 18% o'r holl aelwydydd yn 2018 i oddeutu 17% o'r holl aelwydydd yn 2033).
- 5.25 Mae data Cyfrifiad 2011 hefyd yn cefnogi'r cysyniad y dylai'r ddarpariaeth newydd gael ei chanoli ar anheddau ar gyfer aelwydydd llai, ac nid ar anheddau mwy, oherwydd y ceir eisoes lawer gormod o eiddo sydd wedi'u tan feddiannu yn Sir Ddinbych. Gan ddefnyddio dull syml iawn o fesur tan feddiannaeth, yn 2011 ceid dros 20,000 o aelwydydd a oedd yn byw mewn lletyau a oedd â mwy o ystafelloedd gwely na phreswylwyr. Roedd hyn yn 49.5% o'r holl aelwydydd a chynhwysant 3,500 o aelwydydd a oedd yn cynnwys un neu ddau o breswylwyr yn unig a oedd yn byw mewn anheddau â phedair ystafell wely neu ragor²¹.
- 5.26 Mae angen rhoi ystyriaeth hefyd i ddarparu tai sy'n addas i fodloni anghenion poblogaeth sy'n heneiddio, gyda phwyslais arbennig ar anghenion aelwydydd un pensiyntwr. Erbyn 2033, disgwylir i oddeutu 55% o'r holl aelwydydd un unigolyn fod yn bensiynwyr sy'n byw ar eu pen eu hunain. Yn 2017 ceid oddeutu 6,500 o aelwydydd un pensiyntwr²² yn Sir Ddinbych – roedd hyn yn 16% o'r holl aelwydydd, ac yn 50% o'r holl aelwydydd un unigolyn²³.

Tabl 5.5: newid amcanestynedig yn nifer yr aelwydydd yn Sir Ddinbych 2018-2033, yn ôl math o aelwyd

Ffynonellau: amcanestyniadau poblogaeth sail-2017, ac amcanestyniadau a arweinir gan gyflogaeth, Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy

Newid 2018-2033	Nifer	%
Cyfanswm aelwydydd	3,100	7.4%
Aelwydydd 1 unigolyn	1,350	10.3%
Aelwydydd 2 unigolyn	1,500	9.7%
Aelwydydd 3 unigolyn	0	-0.4%
Aelwydydd 4 unigolyn	200	4.3%
Aelwydydd 5+ unigolyn	50	2.7%
Pob aelwyd â phlant	350	3.0%
Aelwydydd un pensiyntwr	1,300	20.0%

²¹ Cyfrifiad 2011 tabl DC4405EW: Deiliadaeth yn ôl maint aelwydydd yn ôl nifer yr ystafelloedd gwely. Roedd y cyfrifiad yn dyroddi ystafell wely yr un i bob aelod o'r aelwyd, gan wneud dim addasiadau ar gyfer cyplau na brodyr a chwirydd a allai fod yn rhannu ystafell. Ystyriwyd bod unrhyw annedd â mwy o ystafelloedd gwely na phreswylwyr wedi'i than feddiannu.

²² Pobl 65 oed a drosodd sy'n byw eu hunain

²³ Amcangyfrifon aelwydydd 2017, Isadran Gwasanaethau Gwybodaeth a Dadansoddi, Llywodraeth Cymru

- 5.27 Er hynny, erbyn diwedd y 2030au (yn union ar ôl diwedd cyfnod y Cynllun) rydym yn debygol o weld gostyngiad yn nifer yr aelwydydd un pensiynwr wrth inni ddechrau gweld carfan fawr y blynyddoedd brig babanod ar ôl yr 2il Ryfel Byd yn darfod. Mae angen cadw hyn mewn cof wrth gynllunio yn yr hirdymor ar gyfer poblogaeth sy'n heneiddio (gweler adran 2 'Edrych ar y dystiolaeth: proffil demograffig ar gyfer Sir Ddinbych' am ragor o wybodaeth).

Tabl 5.6: cyfran y newid yn ôl y math o aelwyd (2018-2033)

Ffynonellau: amcanestyniadau poblogaeth sail-2017, ac amcanestyniadau a arweinir gan gyflogaeth, Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy

Cyfanswm aelwydydd	3,100
Aelwydydd 1 unigolyn	43.3%
Aelwydydd 2 unigolyn	48.4%
Aelwydydd 3 unigolyn	-0.7%
Aelwydydd 4 unigolyn	6.8%
Aelwydydd 5+ unigolyn	2.1%
Pob aelwyd â phlant	10.5%
Aelwydydd un pensiynwr	42.5%

- 5.28 Mae canolbwyntio'r ddarpariaeth newydd ar anheddau llai hefyd yn cynyddu'r potensial i sicrhau bod tai fforddiadwy ar gael yn y Sir. Yn y farchnad, mae eiddo llai fel arfer yn rhatach, ac maent yn gyffredinol yn bodloni anghenion aelwydydd sy'n ffurfio o'r newydd/prynwyr tro cyntaf yn well nag anheddau mwy. O fewn y sector tai cymdeithasol, gallai darparu anheddau llai helpu i fodloni anghenion aelwydydd sydd wedi gweld eu budd-daliadau'n gostwng yn sgil cyflwyno'r gost tan feddiannu (y dreth ystafell wely fel y'i gelwir) ac sydd felly angen symud i lety llai.

Effeithiau cyflogaeth

- 5.29 Mae Tabl 5.7 yn dangos y gofynion o ran tir cyflogaeth a thwf swyddi yr amcanestynnir y byddant yn codi o'r opsiynau twf ar gyfer CDLI Cyngor Sir Ddinbych.

Tabl 5.7: effeithiau cyflogaeth yr opsiynau twf ar gyfer Sir Ddinbych

Ffynonellau: amcanestyniadau poblogaeth sail-2017, ac amcanestyniadau a arweinir gan gyflogaeth, Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy

Effeithiau economaidd	
Twf swyddi	1,500
Tir (ha)	10.5

- 5.30 Mae'r amcanestyniadau yn dangos ystod twf swyddi dros gyfnod y Cynllun o 1,500. Mae hyn yn cyfateb i ofynion tir cyflogaeth o dua 10.5 ha ar gyfer swyddi newydd dros gyfnod y Cynllun (mae'n bosibl y bydd tir cyflogaeth ychwanegol yn angenrheidiol i adnewyddu neu ehangu safleoedd sy'n bodoli eisoes neu i ganiatáu hyblygrwydd o ran faint o dir sy'n cael ei ddyrannu ar gyfer datblygu cyflogaeth).
- 5.31 Ceir effeithiau cyflogaeth yr amcanestyniadau gan ddefnyddio dwy fethodoleg wahanol. Mae'r senario twf a arweinir gan gyflogaeth yn dechrau â'r gofyn am dir cyflogaeth a swyddi ac mae'n ôl-weithio ffigurau'r gofyn am anheddau, aelwydydd a'r boblogaeth o'r ffigurau hynny. Cymhwyswyd y fethodoleg hon i'r opsiwn twf a ffefrir ²⁴.
- 5.32 Caiff cyfanswm y gofyn am swyddi ei drosi yn ofyn am dir cyflogaeth drwy ddefnyddio ffigur cyfartalog cenedlaethol ar gyfer dwysedd swyddi o 21 msg i bob swydd i gael cyfanswm y gofod llawr sy'n ofynnol. Yna rhennir y ffigur ar gyfer gofod llawr â ffigur cyfartalog ar gyfer dwysedd datblygu o 3,000 msg/ha i gael ffigur cyffredinol am y gofyn am dir cyflogaeth ²⁵.
- 5.33 Ni fydd y methodolegau hyn ar gyfer canfod perthynas rhwng y gofyn am anheddau, y boblogaeth ac effeithiau cyflogaeth yn esgor ar yr un ffigurau ag a ddaw o'r Asesiad Tir Cyflogaeth a Thwf Economaidd ²⁶ nag o rannau eraill o sylfaen dystiolaeth y CDLI sy'n edrych yn benodol ar faterion economaidd. Mae'r adolygiadau hyn yn defnyddio gwahanol fethodolegau a gwahanol dybiaethau am y ffactorau sy'n sbarduno twf i edrych ar wahanol faterion, felly nid oes disgwyl iddynt gyfateb yn union²⁷. Mae'r Asesiad Tir Cyflogaeth a Thwf Economaidd yn defnyddio dull dadansoddi seiliedig ar sectorau sydd â dull cyfrifo wedi'i fanwl gyweirio ar gyfer canfod y gofyn am dir yn ôl math o gyflogaeth na ellid darparu ar ei gyfer yn y modelau sy'n edrych yn fwy penodol ar dwf y boblogaeth a'r gofyn am anheddau. Mae'n bosibl y bydd gofynion tir yr Asesiad Tir Cyflogaeth a Thwf Economaidd hefyd yn cynnwys lwfansau ar gyfer ehangu neu ail-leoli safleoedd sy'n bodoli eisoes.

²⁴ Gyda'r amcanestyniadau a arweinir gan y boblogaeth, y boblogaeth oedran gweithio yw'r man cychwyn ar gyfer cyfrifiadau sy'n rhoi ystyriaeth i gyfraddau gweithgarwch economaidd, patrymau cymudo, a dwyseddau datblygu cyn esgor ar y ffigurau twf tir cyflogaeth a swyddi. Ni ddefnyddir y fethodoleg hon ar gyfer yr opsiwn twf a ffafir, ond fe'i defnyddiwyd yn y papur opsiynau twf a gyflwynwyd fel rhan o cam cyfranogiad rhanddeiliaid allweddol cyn ei archwilio gan y cyhoedd o'r broses Cynllun Datblygu Lleol Newydd.

²⁵ Cyngor ar fethodolegau a gafwyd yn wreiddiol gan BE Group, a gynhyrchodd y papurau cefndir Adolygiad o Dir Cyflogaeth ar gyfer CDLlau Sir y Fflint a Wrecsam yn ogystal ag ym mhapur Sir Ddinbych. Mae'r ffigur cyfartalog ar gyfer dwysedd swyddi yn ffigur cyfartalog ar gyfer y rhan fwyaf o'r sectorau gwasanaeth.

²⁶ Mae'r Asesiad Tir Cyflogaeth a Thwf Economaidd, a gomisiynwyd gan BE Group Planning Consultants, ar gael fel rhan o'r dystiolaeth gefndir ar gyfer y CDLI <https://www.denbighshire.gov.uk/cy/preswylwr/rheoliadau-cynllunio-ac-adeiladu/cynllun-datblygu-lleol/cynllun-datblygu-lleol-newydd/cynllun-datblygu-lleol-newydd.aspx>

²⁷ Gweler paragraffau 2.29-2.42, 3.2 a 3.3 am ragor o fanylion.

Atodiad 1: Goblygiadau ehangach twf aelwydydd a'r boblogaeth

Er nad yw amcanestyniadau yn wirionedd absoliwt am strwythurau a chyfansymiau poblogaeth i'r dyfodol, maent yn rhoi arwydd o'r hyn a allai ddigwydd yn y blynyddoedd nesaf – ac nid dim ond o ran gofynion tai a'r newidiadau yn y cyflenwad llafur. Bydd niferoedd yr aelwydydd a strwythur y boblogaeth yn y Sir i'r dyfodol yn cael effaith ar lawer o ffactorau sy'n effeithio ar gyflenwi gwasanaethau a'u cynaliadwyedd, megis niferoedd disgyblion, anghenion gofal cymdeithasol i boblogaeth sy'n heneiddio, faint o sbwriel a gynhyrchir a'r angen am dir cyflogaeth.

Rydym yn defnyddio amcanestyniadau gan fod angen inni flaengynllunio ein busnes a'n darpariaeth gwasanaethau. O'u defnyddio ochr yn ochr â ffynonellau gwybodaeth, ymchwil a data eraill, maent yn rhoi arwydd o'r hyn sy'n debygol o ddigwydd i'r dyfodol. Gallwn wedyn gynllunio i ddarparu ar gyfer y newidiadau sy'n cael eu rhagamcanu, neu lunio strategaethau a fydd yn lleihau eu heffaith (neu newid y dyfodol hyd yn oed).

Fodd bynnag, man cychwyn yn unig ydy amcanestyniadau wrth geisio deall y dyfodol, ac mae angen inni adolygu'r broses amcanestyniadau'n rheolaidd, oherwydd bod tueddiadau'n newid.

Mae'r tabl isod yn dangos, ar ffurf syml, rai o effeithiau posibl yr opsiwn twf a ffefrir y CDLI newydd ar gyflenwi gwasanaethau ar gyfer Cyngor Sir Ddinbych. Mae'n canolbwyntio ar y modd y mae Awdurdodau Unedol wedi defnyddio amcanestyniadau dros y blynyddoedd diwethaf. Mae'r ffigurau'n dangos y newid rhwng 2018 a 2033 – y dyddiad y bwriedir i'r Cynllun Datblygu Lleol ddod i ben ar hyn o bryd.

Tabl A1.1: effeithiau posibl ar gyflenwi gwasanaethau y yr opsiwn twf a ffefrir

Ffynonellau: amcanestyniadau sail-2017, CBS Conwy; ffigurau dwysedd swyddi, ONS

Dangosydd effaith	Cyfansymiau 2018	Newid/effaith bosibl 2018-2033
Amcanestyniad		
Poblogaeth	95,500	5,800
Aelwydydd	41,700	3,100
Tai		
Cyfanswm y gofyn am anheddau	-	3,775
Y gofyn blynyddol am anheddau	-	250
Potensial y ddarpariaeth dai fforddiadwy (ar 10% o gyfanswm y gofyn)	-	25-30 y flwyddyn
Busnes a chyflogaeth		
Poblogaeth oedran gweithio*	55,200	2,050
Llafurlu (poblogaeth oedran gweithio sy'n economaidd weithredol)	41,750	1,350
Twf swyddi	45,000	1,500
Incwm yn yr economi leol	-	Cynnydd
Effaith busnes	-	Positif
Y gofyn am dir cyflogaeth ar gyfer twf swyddi (ha)**	-	10.5 ha
Cymhareb ddibyniaeth***	0.730	0.770
Cludiant		
Cynnydd yn y lefel traffig (cymharol)	-	Canolig
Pasys bysys	-	Llawer uwch
Cost bysys ysgol	-	Ychydig yn uwch
Addysg		
Cyn oed ysgol (0-4)	5,200	-150
Oed ysgol gynradd (5-10)	6,800	-200
Ysgol uwchradd / lleoedd AB (11-17)	7,500	750
Gofal cymdeithasol		
75-84 oed (cynnydd posibl yn y gefnogaeth)	7,400	2,700
85+ oed (cynnydd posibl yn y gefnogaeth)	2,700	2,100
Newid yng nghyflogaeth y sector "gofal"	-	Angen mwy
Effaith bosibl ar wasanaethau plant	-	Sylfaen cleientiaid mwy
Casglu sbwriel		
Faint o sbwriel domestig	-	6.1%
Nifer y manau casglu domestig	-	7.4%
Treth gyngor		
Newid yn y sylfaen treth	-	Cynnydd
Nifer y lwfansau aelwydydd un oedolyn	13,050	1,350

* Rhoddir ystyriaeth i'r newidiadau yn y pensiwn gwladol wrth gyfrifo'r boblogaeth oedran gweithio. Ar ddiwedd cyfnodau amcanestyniadau 2018-33 mae'r oedran hwnnw yn 67 i ddynion a menywod, felly'r oedran gweithio ydy'r holl breswylwyr sy'n 16-66 oed. Yn 2018 mae'r boblogaeth oedran gweithio yn yr ystod oedran 16-64 gan mai 65 yw oedran ymddeol y wladwriaeth i ddynion a menywod.

** Mae'n bosibl y bydd tir cyflogaeth ychwanegol yn angenrheidiol i adnewyddu neu ehangu safleoedd sy'n bodoli eisoes.

*** Cymhareb ddibyniaeth – nifer y bobl yn y boblogaeth nad ydynt mewn oedran gweithio am bob 1,000 o bobl oedran gweithio.

Atodiad 2: Rhestr o'r opsiynau twf a ystyriwyd

I gyd, ystyriwyd un ar bymtheg o wahanol opsiynau twf. Mae manylion y rhain i'w gweld yn y tabl canlynol.

Amcanestyniad / senario twfo	Cyfiawnhad dros gefnogi'r dewis twf hwn		Wedi'i gynnwys yn y papur opsiynau?
	O blaid	Yn erbyn	
Arweinir gan y boblogaeth - tuedd ymfudo 5 mlynedd sail-2017 (methodoleg Llywodraeth Cymru)	* Defnyddia'r un fethodoleg a'r tybiaethau a ddefnyddir yn amcanestyniadau swyddogol Llywodraeth Cymru gan eu diweddarau â'r data diweddaraf sydd ar gael.	* Yn seiliedig ar duedd ymfudo 5 mlynedd yn unig, ond yn amcanestyn am 15 mlynedd dros gyfnod y Cynllun. * Lefelau twf yn rhy isel i gefnogi'r dyheadau yn y CDLIN drafft. * Yn parhau â'r tuedd at allfudo ymysg oedolion ifanc, ac nid yw'n cefnogi'r dyheadau yn y CDLIN drafft am strwythur poblogaeth mwy cytbwys.	Nac ydy
Arweinir gan y boblogaeth - tuedd ymfudo 10 mlynedd sail-2017 (methodoleg Llywodraeth Cymru)	* Defnyddia'r un fethodoleg a'r tybiaethau a ddefnyddir yn amcanestyniadau swyddogol Llywodraeth Cymru gan eu diweddarau â'r data diweddaraf sydd ar gael.	* Yn seiliedig ar duedd ymfudo 10 mlynedd yn unig, ond yn amcanestyn am 15 mlynedd dros gyfnod y Cynllun. * Lefelau twf yn rhy isel i gefnogi'r dyheadau yn y CDLIN drafft. * Yn parhau â'r tuedd at allfudo ymysg oedolion ifanc, ac nid yw'n cefnogi'r dyheadau yn y CDLIN drafft am strwythur poblogaeth mwy cytbwys.	Nac ydy
Arweinir gan y boblogaeth - tuedd ymfudo 15 mlynedd sail-2017 (methodoleg Llywodraeth Cymru)	* Defnyddia'r un fethodoleg a'r tybiaethau a ddefnyddir yn amcanestyniadau swyddogol Llywodraeth Cymru gan eu diweddarau â'r data diweddaraf sydd ar gael. * Tuedd ymfudo a ffurfiwyd o 15 mlynedd o ddata, sy'n cyfateb i hyd cyfnod y Cynllun.	* Lefelau twf rhy isel o bosibl i gefnogi'r dyheadau yn y CDLIN drafft. * Yn parhau â'r tuedd at allfudo ymysg oedolion ifanc, ac nid yw'n cefnogi'r dyheadau yn y CDLIN drafft am strwythur poblogaeth mwy cytbwys.	Ydy - dewis 1 cam cyfranogiad rhanddeiliaid allweddol cyn ei archwilio gan y cyhoedd

Amcanestyniad / senario twfo	Cyfiawnhad dros gefnogi'r dewis twf hwn		Wedi'i gynnwys yn y papur opsiynau?
	O blaid	Yn erbyn	
Arweinir gan y boblogaeth - tuedd ymfudo 5 mlynedd sail-2017 (model dueddfryd)	<p>* Defnyddia rhai o'r un fethodoleg a'r tybiaethau a ddefnyddir yn amcanestyniadau swyddogol Llywodraeth Cymru gan eu diweddarau â'r data diweddaraf sydd ar gael.</p> <p>* Mae'r model tueddiadau'n helpu i leddfu effaith y tuedd at allfudo ymysg oedolion ifanc a gwelir twf yn y boblogaeth oedran gweithio, gan gefnogi'r dyheadau yn y CDLIN drafft am dwf economaidd a strwythur poblogaeth mwy cytbwys.</p>	<p>* Yn seiliedig ar duedd ymfudo 5 mlynedd yn unig, ond yn amcanestyn am 15 mlynedd dros gyfnod y Cynllun.</p> <p>* Mae dull modelu ar dueddiadau'n tybio na fydd ymddygiadau na ffactorau sbarduno yn newid, ac nid yw'n darparu'n ddigonol ar gyfer y ffactorau 'atynnu' a allai arwain at allfudo (neu gyfyngu ar fewnfudo).</p> <p>* Gallai roi golwg rhy optimistaidd o'r potensial ar gyfer twf, ac ystyried tystiolaeth o strwythur poblogaeth sy'n heneiddio ar draws y byd Gorllewinol.</p>	Nac ydy
Arweinir gan y boblogaeth - tuedd ymfudo 10 mlynedd sail-2017 (model dueddfryd)	<p>* Defnyddia rhai o'r un fethodoleg a'r tybiaethau a ddefnyddir yn amcanestyniadau swyddogol Llywodraeth Cymru gan eu diweddarau â'r data diweddaraf sydd ar gael.</p> <p>* Mae'r model tueddiadau'n helpu i leddfu effaith y tuedd at allfudo ymysg oedolion ifanc a gwelir twf yn y boblogaeth oedran gweithio, gan gefnogi'r dyheadau yn y CDLIN drafft am dwf economaidd a strwythur poblogaeth mwy cytbwys.</p>	<p>* Yn seiliedig ar duedd ymfudo 10 mlynedd yn unig, ond yn amcanestyn am 15 mlynedd dros gyfnod y Cynllun.</p> <p>* Mae dull modelu ar dueddiadau'n tybio na fydd ymddygiadau na ffactorau sbarduno yn newid, ac nid yw'n darparu'n ddigonol ar gyfer y ffactorau 'atynnu' a allai arwain at allfudo (neu gyfyngu ar fewnfudo).</p> <p>* Gallai roi golwg rhy optimistaidd o'r potensial ar gyfer twf, ac ystyried tystiolaeth o strwythur poblogaeth sy'n heneiddio ar draws y byd Gorllewinol.</p>	Ydy - dewis 2 cam cyfranogiad rhanddeiliaid allweddol cyn ei archwilio gan y cyhoedd

Amcanestyniad / senario twfo	Cyfiawnhad dros gefnogi'r dewis twf hwn		Wedi'i gynnwys yn y papur opsiynau?
	O blaid	Yn erbyn	
Arweinir gan y boblogaeth - tuedd ymfudo 15 mlynedd sail-2017 (model dueddfryd)	<ul style="list-style-type: none"> * Defnyddia rhai o'r un fethodoleg a'r tybiaethau a ddefnyddir yn amcanestyniadau swyddogol Llywodraeth Cymru gan eu diweddarau â'r data diweddaraf sydd ar gael. * Mae'r model tueddiadau'n helpu i leddfu effaith y tuedd at allfudo ymysg oedolion ifanc a gwelir twf yn y boblogaeth oedran gweithio, gan gefnogi'r dyheadau yn y CDLIN drafft am dwf economaidd a strwythur poblogaeth mwy cytbwys. * Ffurfiwyd y tuedd ymfudo o 15 mlynedd o ddata, sy'n cyfateb i hyd cyfnod y Cynllun 	<ul style="list-style-type: none"> * Mae dull modelu ar dueddiadau'n tybio na fydd ymddygiadau na ffactorau sbarduno yn newid, ac nid yw'n darparu'n ddigonol ar gyfer y ffactorau 'atynnu' a allai arwain at allfudo (neu gyfyngu ar fewnfudo). * Gallai roi golwg rhy optimistaidd o'r potensial ar gyfer twf, ac ystyried tystiolaeth o strwythur poblogaeth sy'n heneiddio ar draws y byd Gorllewinol. 	Ydy - dewis 3 cam cyfranogiad rhanddeiliaid allweddol cyn ei archwilio gan y cyhoedd
Arweinir gan y gyflogaeth - angen tir cyflogaeth 8.96 ha yn ystod cyfnod y Cynllun	<ul style="list-style-type: none"> * Yn seiliedig ar dystiolaeth yn yr Adolygiad o Dir Cyflogaeth, gan ddefnyddio'r fethodoleg modelu'r galw am lafur. * Yn rhoi ystyriaeth i ddadansoddiad o gyflogaeth sectorau a thueddiadau economaidd cenedlaethol. * Mae mewnfudo sy'n cael ei sbarduno gan swyddi yn arwain at dwf yn y boblogaeth oedran gweithio, gan gefnogi'r dyheadau yn y CDLIN drafft am dwf economaidd a strwythur poblogaeth mwy cytbwys. 	<ul style="list-style-type: none"> * Nid yw'n cyd-fynd â ffigurau sy'n seiliedig ar dueddiadau poblogaeth - er na fyddai disgwyl iddo wneud hynny, gan eu bod yn mesur tueddiadau gwahanol. * Gallai roi golwg rhy optimistaidd o'r potensial ar gyfer twf, ac ystyried tystiolaeth o strwythur poblogaeth sy'n heneiddio ar draws y byd Gorllewinol. 	Ydy - dewis 4 cam cyfranogiad rhanddeiliaid allweddol cyn ei archwilio gan y cyhoedd
Arweinir gan y gyflogaeth – angen tir cyflogaeth 47.60 ha yn ystod cyfnod y Cynllun	<ul style="list-style-type: none"> * Yn seiliedig ar dystiolaeth o'r Adolygiad o Dir Cyflogaeth gan ddefnyddio'r fethodoleg manteisio ar dir cyflogaeth yn y gorffennol * Manteisio cyfartalog dros 11 mlynedd - 2.38 ha/yf a byffer hyblygrwydd ychwanegol. * Mae mewnfudo sy'n cael ei sbarduno gan swyddi yn arwain at dwf yn y boblogaeth oedran gweithio, gan gefnogi'r dyheadau yn y CDLIN drafft am dwf economaidd a strwythur poblogaeth mwy cytbwys. 	<ul style="list-style-type: none"> * Nid yw'n cyd-fynd â ffigurau sy'n seiliedig ar dueddiadau poblogaeth - er na fyddai disgwyl iddo wneud hynny, gan eu bod yn mesur tueddiadau gwahanol. * Mae'r lefelau twf yn uchel, ac o bosibl uwchben y rheini a fyddai'n gynaliadwy neu'n gyflawnadwy o fewn dyheadau'r CDLIN drafft. * Gallai roi golwg rhy optimistaidd o'r potensial ar gyfer twf, ac ystyried tystiolaeth o strwythur poblogaeth sy'n heneiddio ar draws y byd Gorllewinol. 	Ydy - dewis 5 cam cyfranogiad rhanddeiliaid allweddol cyn ei archwilio gan y cyhoedd

Amcanestyniad / senario twfo	Cyfiawnhad dros gefnogi'r dewis twf hwn		Wedi'i gynnwys yn y papur opsiynau?
	O blaid	Yn erbyn	
Arweinir gan y gyflogaeth - 1,500 o swyddi newydd yn ystod cyfnod y Cynllun	<ul style="list-style-type: none"> * Mae'n rhoi twf anheddau sydd o fewn ystod y ffigurau cwblhau diweddar. * Mae mewnfudo sy'n cael ei sbarduno gan swyddi yn arwain at dwf yn y boblogaeth oedran gweithio, gan gefnogi'r dyheadau yn y CDLIN drafft am dwf economaidd a strwythur poblogaeth mwy cytbwys. * Mae twf swyddi o 1,500 yn helpu i gyd-fynd â'r dyheadau am dwf economaidd yr ardal). 	<ul style="list-style-type: none"> * Nid yw'n cyd-fynd â ffigurau sy'n seiliedig ar dueddiadau poblogaeth - er na fyddai disgwyl iddo wneud hynny, gan eu bod yn mesur tueddiadau gwahanol. * Gallai roi golwg rhy optimistaidd o'r potensial ar gyfer twf, ac ystyried tystiolaeth o strwythur poblogaeth sy'n heneiddio ar draws y byd Gorllewinol. 	Ydy – opsiwn twf wedi'i gyflwyno yn y strategaeth a ffefrir
Arweinir gan dai - cyfrifiad o'r angen am dai fforddiadwy	<ul style="list-style-type: none"> * Yn seiliedig ar yr angen am dai fforddiadwy fel y nodir yng nghyfrifiad yr Asesiad o'r Farchnad Dai. * Yn nodi'r holl angen posibl am dai i gyflawni'r angen am dai fforddiadwy, gan dybio y darperir tai fforddiadwy ar 20% (gallai'r holl ofyn am anheddau fod 5 gwaith yn fwy na'r ffigur gros hwn). 	<ul style="list-style-type: none"> * Mae'n annhebygol y darperir y gofyn am dir ar gyfer tai – mae'r ffigur blynyddol bron ddwywaith y lefel uchaf a welwyd yn y 15 mlynedd diwethaf. * Mae'r holl lefelau twf yn llawer uwch na'r rheini a fyddai'n gynaliadwy o fewn dyheadau'r CDLIN drafft. 	Nac ydy
Arweinir gan y boblogaeth – newid naturiol sail-2017 (dim ymfudo)	<ul style="list-style-type: none"> * Yn dangos effaith senario newid naturiol yn unig (hynny yw, beth a fyddai'n digwydd i'r boblogaeth pe byddai'r holl ymfudo yn stopio). * Caiff amcanestyniad dim ymfudo ei gynhyrchu bob amser fel amcanestyniad amrywiadol fel rhan o broses cyhoeddi amcanestyniadau is-genedlaethol swyddogol Llywodraeth Cymru. 	<ul style="list-style-type: none"> * Senario afrealistig, nad yw'n caniatáu ar gyfer dim mewnfudo nac allfudo. Mae newid yn y boblogaeth yn seiliedig yn unig ar enedigaethau a marwolaethau yn y boblogaeth bresennol. * Lefelau twf yn rhy isel i gefnogi'r dyheadau yn y CDLIN drafft. * Llywodraeth Cymru na'r Arolygydd yn annhebygol o'i gefnogi. 	Nac ydy

Amcanestyniad / senario twfo	Cyfiawnhad dros gefnogi'r dewis twf hwn		Wedi'i gynnwys yn y papur opsiynau?
	O blaid	Yn erbyn	
Arweinir gan y boblogaeth - tuedd ymfudo 5 mlynedd sail-2014 (prif amcanestyniad swyddogol Llywodraeth Cymru)	Arweinir gan y boblogaeth – tuedd ymfudo 5 mlynedd sail-2014 (prif amcanestyniad swyddogol Llywodraeth Cymru) * Amcanestyniad tuedd ymfudo 5 mlynedd sail-2014 Llywodraeth Cymru ynghyd â man cychwyn awgrymedig ar gyfer asesu opsiynau twf ar gyfer y CDLIN (Polisi Cynllunio Cymru 2016).	* Yn seiliedig ar duedd ymfudo 5 mlynedd yn unig, ond yn amcanestyn am 15 mlynedd dros gyfnod y Cynllun. * Mae'r data sylfaen poblogaeth wedi'i ddiwygio ac mae tair blynedd yn rhagor o ddata ar gael, felly mae bellach wedi dyddio. * Lefelau twf yn rhy isel i gefnogi'r dyheadau yn y CDLIN drafft.	Nac ydy
Arweinir gan y boblogaeth - tuedd ymfudo 10 mlynedd sail-2014 (amcanestyniad swyddogol Llywodraeth Cymru)	* Amcanestyniad tuedd ymfudo 10 mlynedd sail-2014 Llywodraeth Cymru ynghyd â man cychwyn awgrymedig ar gyfer asesu opsiynau twf ar gyfer y CDLIN (Polisi Cynllunio Cymru 2016).	* Yn seiliedig ar duedd ymfudo 10 mlynedd yn unig, ond yn amcanestyn am 15 mlynedd dros gyfnod y Cynllun. * Mae'r data sylfaen poblogaeth wedi'i ddiwygio ac mae tair blynedd yn rhagor o ddata ar gael, felly mae bellach wedi dyddio.	Nac ydy
Arweinir gan y boblogaeth - tuedd ymfudo 5 mlynedd sail-2008 (yn disodli amcanestyniad swyddogol Llywodraeth Cymru)	* Amcanestyniadau sail-2008 Llywodraeth Cymru, sydd bellach wedi cael eu disodli * Cynhwyswyd fel cymhariaeth â'r CDLI presennol 2006-2021, a oedd yn cynnwys yr amcanestyniad hwn yn ei sylfaen dystiolaeth.	* Y dystiolaeth wedi dyddio llawer. * Llywodraeth Cymru na'r Arolygydd yn annhebygol o'i gefnogi.	Nac ydy
Arweinir gan y gyflogaeth - defnydd tir yn y gorffennol	* Yn seiliedig ar y gyfradd defnydd tir cyflogaeth 22 mlynedd a fyddai, o'i bwrw ymlaen fel tuedd, yn cyfateb i 90.6 ha yn ystod cyfnod y Cynllun.	* Yn bwrw ymlaen fel tuedd gyfradd defnydd tir afreolaidd o uchel na fydd yn gynaliadwy dros gyfnod y Cynllun. * Nid yw'n rhoi ystyriaeth i dystiolaeth o ffynonellau swyddogol ar y llafurlu a thueddiadau mewn sectorau. * Nid yw'r gofyn am dir ar gyfer tai yn debygol o gael ei fodloni. * Mae'r holl lefelau twf yn llawer uwch na'r rheini a fyddai'n gynaliadwy o fewn dyheadau'r CDLIN drafft.	Nac ydy

Amcanestyniad / senario twfo	Cyfiawnhad dros gefnogi'r dewis twf hwn		Wedi'i gynnwys yn y papur opsiynau?
	O blaid	Yn erbyn	
Arweinir gan dai - ffigurau cwblhau tai uchaf yn y gorffennol (390 y flwyddyn)	<ul style="list-style-type: none"> * Yn seiliedig ar y gyfradd cwblhau tai flynyddol uchaf yn y 15 mlynedd diwethaf (2006/07) * Yn profi'r gallu i ddarparu ar gyfer gofyn mawr am anheddau, gan fwrw ymlaen fel tuedd ben uchaf y capasiti yn y diwydiant adeiladu lleol. * Ystyriwyd cyfraddau cwblhau eraill o'r gorffennol hefyd (ffigurau blynyddol a ffigurau cyfartalog gwahanol gyfnodau) ond nis gwnaed yn amcanestyniadau llawn gan fod y lefelau twf amrywiadol yn debygol o gael eu cwmpasu gan amcanestyniadau eraill a wnaed eisoes. 	<ul style="list-style-type: none"> * Yn bwrw ymlaen fel tuedd gyfradd gwblhau afreolaidd o uchel, na fydd y diwydiant adeiladu'n gallu ei gynnal o bosibl dros gyfnod 15 mlynedd y Cynllun. * Efallai nid yw'r gofyn am dir ar gyfer tai yn cael ei fodloni. * Efallai mae'r lefelau twf yn uwch na'r rheini a fyddai'n gynaliadwy o fewn dyheadau'r CDLIN drafft. 	Nac ydy